ԺԳ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4106 ՕԳՈՍՏՈՍ 30 / 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 189 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 6 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1317 ԺԳ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4106

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Ղ.ռ
» »	վեցամսեայ	70 »
» »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք
» »	վեցամսեայ	20 »

Իրաւի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական բաշխաւորի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՏՐԷՅՖԻՒՍ
ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ
ՏԱՍԸ ՏԱՐՈՒԱՆ ԲԵՐԴԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ

Կարդալ Գ. երեսի մէջ՝ երէկ ու այսօր Ռէնէն ու Բարիզէն յաջորդաբար հասած հեռագիրները որոնք կը հաղորդեն Զինուորական Ատեանին վճիռը որ տրուած է շաբաթ իրիկուն:

Զինուորական Ատեանը՝ երկուքի դէմ հինգ ձայնով ու մեղմացուցիչ պարագաներ գտնելով, տասը տարուան բերդարգելութեան դատապարտած է Տրէյֆիւսը:

Մանրամասնութիւնները կարդալ Գ. երեսի մէջ:

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Գիտութեան բարեկամները գոհունակութեամբ պիտի լսեն անշուշտ՝ թէ Տոքթ. Ն. Տաղաւարեան վերջին օրերս մամուլի յանձնած է նորագոյն աշխատութիւն մը, Մարդկային Սաղմնախօսութիւն, թերեւս լրացուցիչ մասը «Ծննդական Գործարանք» անուն ծանօթ գործին, զոր գիտուն և աշխատասէր բժիշկը յօրինած էր ի պէտս «երկսեռ երիտասարդ, չափահաս և նոյն իսկ ծերունի հասարակութեան»: Նախընթացէն թելադրուած՝ կրնանք այժմէն գէթ վեր ի վերոյ գուշակել քննադատական ահագին փորձութիւնը, որուն ենթակայ պիտի ըլլայ հարկաւ գիտական այս նոր գործն ալ օրագրութեան մէկ տեսակին մէջ: Առաջին գործը կարծեմ... մազ ալ չմնաց որ գտնէր բոցերուն մատնուէր հասարակաց բարոյականին աչալուրջ գէտերէն. երիտասարդ հեղինակը ինքն ալ մեղապարտ կրցաւ պրծիլ խարուկահանդէսի մը ճաղանքէն ու փայտակոյտէն.— թէեւ անգին հատորիկները կը տեղաւորուէին խաղաղութեամբ, հակառակ նախանձայոյզ բարոյախօսներու:

Եւ իրօք ի՞նչ գործ ունի մարդկութիւնը, երիտասարդ և չափահաս մարդկութիւնը մանաւանդ, ծննդական գործարաններու առողջապահութեան հետ, երբ մենք Հայերս մինչեւ հիմայ լսած ենք մեր խաթուն մամիկներէն՝ թէ տղաք զամբիւղով կ'իջնեն երկինքէն չիտակ եկեղեցի, ուրկէ ժամկոչը կ'առնէ տուն կը բերէ. «Օտարացուցիչս իմ բերես ի լսելիս մեր,» տէր բժիշկ, որ փոխանակ ստամոքսի, քսակի կամ... խելատուփի առողջարանութիւն մը գրելու՝ մեր երիտասարդներուն, չափահասներուն և ծերերուն աչքերը կը բանաս անցաւոր աշխարհիս մէջ:— Այս կարգի եղանակներ կը նուագէին քննադատները, օրագրութեան միւս տեսակին մէջ, յանուն հասարակաց բարոյականին: Անոնցմէ մին մանաւանդ, որ միականի բարոյախօսութեան հատիչն է մեր մէջ... բարոյականին երկու աչքերը միատեղ հանած էր, յօնքերը յարդարած պահուն, իր ազնուագոյն քննադատականով: Կարծեմ մտածողներ եղան, իրաւամբ, թէ ակնարկուած քննադատականին տեղ աւելի պատշաճ պիտի ըլլար և ոչ նուազ շահաբեր... խոշոր «ծանուցում» մը դնել, օրինակի համար, կամ ծխախոտէ հրաժարելու երկարապատում բարոյախօսութիւն մը:

Տոքթ. Տաղաւարեան թուի թէ սկզբունք ըրած է իրեն՝ մէն մի քննադատութեան պատասխանել նոր գործով մը: Սկսեալ «Գիտական Շարժում Ս. Տարիէն՝ գիտական տասներեքերորդ աշխատութիւնն է,— որոնցմէ երկուքը Փրանսերէն,— «Մարդկային Սաղմնախօսութիւն»ը, որ ի հարկէ պիտի համակերպի իր ճակատագրին՝ ճարակ ընծայելով յաչաղկոտ կամ ուռուցիկ քննադատութեան:

Եւ այսպէս յաջորդաբար, մինչեւ որ... խելապատակի առողջարանութիւն մըն ալ ի լոյս ընծայէ Տոք. Տաղաւարեան՝ նորանոր մանրէներու ուսումնասիրութեամբ, ուրկէ կարենան օգտուիլ ամենէն աւելի բարոյախօս քննադատները մեր օրագրական հրապարակին վրայ, որչափ ալ դժուար ըլլայ չարակնութեան կամ պոռոտախօսութեան դէմ դեղ ու դարման հնարել բժշկօրէն:

* * *

Բայց գիտութենէն դեղ ու դարման չենք կրնար ակնկալել, երբ խնդրի նիւթը զուտ պատմական է կամ եկեղեցական աւանդութեանց կը պատկանի: Ինչպէս կրնանք, օրինակ իմ, չափ ու համ դնել բժշկօրէն այն անհարկի վիճաբանութեան՝ որ ծագած է հրապարակի վրայ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան շուրջ բոլորը, երեք չորս շաբաթէ ի վեր, անդէպ նախանձաւորութեամբ. քրքրելով խնդիրներ՝ որոնց լուծումը 1872ին տրուած է արդէն ազգովին: Ըստ իս՝ Հայ. Եկեղեցւոյ պատմութեան ուսումնասիրութիւնը միայն,—ուրկէ, ինչպէս կ'երեւի, տակաւին հրահանգուելու պէտք ունինք,—դեղ ու դարմանն է հանդարտեցնելու զմեզ ամէն վէճէ, այն պահուն իսկ՝ ուր ընտրական գործողութիւնները պիտի սկսին, ըստ Կայս. բարեհաճ հրամանին: Կարծեմ թէ տարաժամ է առաջիկայ վիճաբանութիւնը՝ դարաւոր նուիրական աւանդութեանց հանդէպ, նաեւ ոչ անձամբ՝ Եկեղեցւոյ գերագոյն շահերուն:

Հայ. Եկեղեցւոյ պատմութիւնը շատ ուսումնասիրուեցաւ 1871էն 72. ոչ մէկ խորշիկ թաքուն մնաց նոյն ժամանակի ժողովականներէն, որոնց մէջ եկեղեցական թէ աշխարհական՝ պատմագէտ ականաւոր անձնաւորութիւններ կային, ինչպէս ցոյց կու տան Պատրիարքարանի ժողովական ատենագրութիւնները: Անոնց թողած ժառանգութիւններէն օգտուիլ գիտնալը իմաստութիւն չէ՞ք կարծեր, երբ Կաթողիկոսներու իրաւասութեանց խնդիր յարուցանել կ'ուզուի վերստին յառաջիկայ ընտրութեան առթիւ:

Ըսեմ միայն անցողակի,— առանց վիճաբանող կողմերէն մէկուն կամ միւսին ակնարկելու,— թէ Հայ. Եկեղեցին, վերջին անգամ 1441 թուականէն ի վեր, Ս. Էջմիածնի Աթոռին վրայ կը դաւանի Առաքելական յաջորդութիւնը, և անոր Աթոռակալին կ'ընծայէ, իբրեւ Ընդհանրական Հայրապետի, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տիտղոսը: Այս ընդհանրական հանգամանքն է որ կը պահէ Հայրապետութեան միութիւնը, անկէ կը բղխի Եկեղեցական Վարչութեան բարձրագոյն Հեղինակութիւնը: Այս ընդհանրական հանգամանքին զօրութենէն է որ Հայրապետին հոգեւոր Վարչութեան իրաւասութիւնը կը տարածուի ամենուրեք ուր որ կայ Հայ. Եկեղեցւոյ դաւանութեան վերաբերեալ հայ ժողովուրդ, Ս. Երուսաղէմի և Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեանց և Կիլիկիոյ Աղթամարայ Կաթողիկոսութեանց թեմերուն մէջ և այլուր: Հայրապետական վերին իրաւասութիւնը մի և անբաժան. առանց այս էական հանգամանքին կը դադրի ընդհանրական ըլլալէ, և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տիտղոսը չ'ունենար նշանակութիւն: Կաթողիկոսական Պատրիարքական ամէն վիճակ իրաւունք և պարտականութիւն ունի մասնակցելու ընդհանրական Հայրապետին ընտրութեան, ինչպէս գիտենք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի անուան յիշատակութիւնը եկեղեցւոյ մէջ պարտաւորիչ է ամէն թեմի առհասարակ, ինչ որ կը տեսնենք նուիրագործուած դարերէ ի վեր:

Ու Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը,—Թէ՛ Աղթամարինը՝ որ այժմ խնդրոյ նիւթ չէ,— չունի և չի կրնար ունենալ ընդհանրական հանգամանք. Մասնաւոր կամ տեղական Կաթողիկոսութիւն է 1441էն ասդին այսպէս եղած, այն թուականէն որ Հայրապետական Աթոռը փոխադրուեցաւ Ս. Էջմիածին, և ըստ այսմ իր գաւառ իրաւասութիւնը սահմանափակուած է միայն Կիլիկիոյ թեմերուն մէջ, ուր Միւռոն օրհնելու և եպիսկոպոս ձեռնադրելու կաթողիկական հոգեւոր իշխանութիւնը կը պահէ նոյն թուականէն ի վեր, հաւանութեամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին: Իր ընտրութեան կը մասնակցին մի միայն Կիլիկիոյ թեմականներ, և Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան ժողովներուն վարչական իրաւասութեան ներքեւ, Կայսեր. կառավարութեան շնորհեալ հրամանին համաձայն: Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին յիշատակութենէն յետոյ՝ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին անուան յիշատակութիւնը, որ անհրաժեշտ է իր թեմերուն մէջ,—ինչպէս Առաջնորդի մը յիշատակութիւնը իր վիճակին համար,— իր թեմերէն դուրս երբեք չունի նշանակութիւն կամ պատշաճութիւն, և հարկաւ թէ կը ստանամիոյ միայնոյ Հայրապետի ընդհանրական հանգամանքին ու կը խախտէ Հայրապետութեան միութիւնը,— որ ալ ըսեն Կիլիկիականք կամ Սըսականք:

Բայց թէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսէն ձեռնադրուած եպիսկոպոս մը կրնա՞յ կամ պարտի ընտրելի ըլլալ Կիլիկիոյ թեմէն դուրս որ և է պաշտօնի,— մանաւանդ ի Ս. Երուսաղէմի Պատրիարքական պաշտօնէն, որ սեպհական է միայն Ս. Յակոբեանց միաբաններուն,— խնդիր մըն է այս մտադրութեան արժանի, մանաւանդ թէ պահանջուած մըն է արդար և օրինաւոր, զոր կ'արժէ ի նկատ առնել:

ԱՐԷՏ

ԳՐԱՒՈՐ ՀԱՅԵՐԷՆԸ
ՎԵՐՋԻՆ ԴԱՐՈՒ ՄԷՋ (*)

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Յայտնի է որ գրականութիւնը ժողովրդին համար է և պէտք է որ ժողովրդին հասկնալի ըլլայ: Այն գրականութիւնը որ մասնաւոր զարգացած դասակարգի մը միայն մատչելի է, այն դասակարգին մէջ միայն սահմանափակուած մնալով՝ անկէ դուրս բնաւ ազդեցութիւն չունենալու սահմանուած է: Ասոր համար է որ մեր մտաւոր յառաջդիմութիւնը ճիշդ այն թուականէն կը սկսի՝ երբ աշխարհաբարն իր վերջնական նուիրագործումը ստացաւ և դպրոցներուն մէջ այլեւս չգործածուեցան Սաղմոս, Նարեկ, Գործոց եայլն: Այդ թուականէն ի վեր դպրոցները դադրեցան արհաւիրք ազդել մեր տղոց և ա՛լ հաճելի հրապուրիչ վայրեր դարձան ուր սկսան սիրով յաճախել: Անկէ ի վեր ժողովուրդն ալ սկսաւ համ առնել ընթերցումներէ զորս դիւրութեամբ կը հասկնար: Ասով կ'ապացուցուի թէ աշխարհաբարը գերազանցապէս նպաստած է մեր զարգացման, և թէ բոլորովին անոր պարտական ենք ինչ յառաջդիմութիւն որ ունինք ներկայիս մէջ: Հետեւաբար, գրականութիւնը ժողովրդին հասկցած լեզուէն հեռացնել՝ անոր առջեւ զարգացման ճամբաները վերստին փակել պիտի նշանակէր: Ան պէտք էր որ մօտենար ժողովրդին ու փոխադարձաբար ժողովուրդն իրեն մօտեցնէր: Այս փոխադարձ շարժման մէջ է լեզուի մը ճշմարիտ յառաջդիմութիւնն ու ազնուացումը: Անանկ ալ մեր աշխարհաբարը պէտք է որ ժողովրդին մօտենար անոր լեզուին գեղեցիկ մասերն ընդօրինակելով, և ժողովուրդը իր լեզուն գրական լեզուին մօտեցնէր՝ անկէ դուրս մերժելով բոլոր գռեհկութիւնները, տգեղութիւնները: Գրագէտին պարտքն է այս ընտրողութիւնը ժողովրդին սորվեցնել, ցոյց տալով անոր ինչ որ գեղեցիկ է իր լեզուին մէջ ու նաեւ ինչ որ տգեղ է ու այլանդակ:

Վերջին տասը տարիներու միջոցին գտնուեցան կարգ մը նորահաս գրագէտներ՝ որոնք այդ ճշմարտութիւններուն խորապէս համոզուած՝ սկսան հաշտ աչքով նայիլ ժողովրդական լեզուին և զայն քրքրելով երեւան բերել անոր ագբերուն մէջ ծածկուած մարգրիտները, անոնցմով վարդարելու համար իրենց գրիչը: Ասով հետզհետէ աշխարհաբարը ժողովրդական նկարագիր մը առնել սկսաւ և այդ ուղղութեամբ օրէ օր մաքրուիլ, կոկուիլ ու միանգամայն ճոխանալ:

Այս երեւոյթէն քաջալերուած՝ գաւառացի գրողներն ալ բերին գաւառական տարր մըն ալ աւելցուցին աշխարհաբարի մէջ, ա՛լ աւելի շեշտելով անոր ժողովրդական նկարագիրը և ինքնուրոյն թիփ մը տալով անոր: Գաւառաբարբառներու սիրուն և բնատիպ բառերը, ձեւերը, ասացուածները ճարտարօրէն և պատշաճօրէն հիւսուելով աշխարհաբարի մէջ, մանաւանդ քանի մը ինքնատիպ գրիչներու միջոցաւ, այնպիսի հրապոյր մը դրին լեզուին մէջ և այս նոր լեզուն այս վերջին տարիներու մէջ այնքան հաւնուեցաւ ու ծաւալ գտաւ որ այսօր հաճութեամբ կը նշմարենք թէ աշխարհաբարը գաւառական ազդեցութեան նոր շրջանի մը մէջ մտած ըլլալ կը թուի որ ապահովապէս բարգաւաճման ու ճոխացման շրջան մը պիտի ըլլայ:

Այսօր մեր արդի գրաւոր հայերէնը, մէկ կողմէ ժողովրդական լեզուի կամ գաւառաբարբառներուն օժանդակութեան շնորհիւ, միւս կողմէ եւրոպական մանաւանդ ֆրանսական նոր գրականութեան ազդեցութեան տակ այնպէս պարզուած, ճոխացած ու ճկուն դարձած է որ գրեթէ ընդունակ է ամէն գաղափար, զգացում ու մտածում արտայայտել իր ամէն նրբերանգներովը և եւրոպական գրականութեան բոլոր ձգտումներուն հետեւիլ քայլ առ քայլ: Չենք կրնար ուրանալ թէ աշխարհաբարի ճոխացման այլապէս ու մեծապէս նպաստած են նաեւ անոնք որ թարգմանութիւններու միջոցաւ աշխարհաբարին տուած են Եւրոպական մտածումներն արտայայտելու դիւրաթեքութիւնը և ընտելացուցած են զանի Եւրոպական լեզուի դարձուածքներուն, նաեւ կարեւոր թիւ մը ընծայելով աշխարհաբարին՝ Եւրոպական բառերէ թարգմանուած նորահնար պատշաճ բառերու որոնք այսօր ընդհանուր գործածութիւն ստացած են լեզուին մէջ: Չ'արժեր յիշատակել նորահնար քմահաճ բառերու ահագին լեգէոն մը որ երբեք գրականութեան մէջ պիտի չառնուի, զիրենք հնարողներուն սեփականութիւնը միայն մնալով յաւէտ:

Այս մխիթարական երեւոյթներն աչքի առջեւ ունենալով կրնանք վստահ ըլլալ թէ՝ աշխարհաբարը մէկ քանի տարիներէ վեր իր ճշմարիտ յառաջդիմութեան շրջանին թեւակոխած է, թէ ան ա՛լ շատոնց դադրած է տգեղ, անկերպարան, կոշտ զանգուած մը ըլլալէ, զոր ա՛յնքան կը սիրէին հեգնել մեր բարեկիրթ գրաբարեանները, և թէ հիմա ան նոր գրողներու գրչին տակ կակուղ խմոր մը դարձած է որուն կրնաս ուզած ձեւդ տալ: Հիմա ա՛լ ան իր ճամբան գտած է և կասկած չկայ որ նորէն մոլորի:

Պէտք է խոստովանիլ նաեւ թէ տակաւին կարգ մը թերութիւններէ զուրկ չէ և դեռ՝ օրինակի համար, վերջնական քերականութիւն մը կրցած չէ ունենալ, որուն համաձայն անփոփոխ միօրինակութիւն մը ստանայ ամէն գրողներու համար առհասարակ. բայց կրնանք ապահով ըլլալ թէ լեզուներու բնաշրջման բնական ընթացքով ան հետզհետէ պիտի ստանայ բաղձացուած միօրինակութիւնը և պիտի ազատի վերջնապէս իր կարգ մը թերութիւններէն, կատարելագործուած նոր լեզուներու կարգին մէջ ինքն ալ տեղ մը գրաւելով:

* * *

Աւարտելով մեր այս հակիրճ ուսումնասիրութիւնը, կամփոփենք մեր տեսութիւնները:

Աշխարհաբարին կամ նոր հայերէնին ընթացքը՝ վերջին դարու միջոցին, կը պատկերանայ չորս շրջաններու մէջ:

Ա.—Նախնական շրջան:

Բ.—Ռամկօրէնի ազդեցութեան շրջան:

Գ.—Գրաբարի ազդեցութեան շրջան:

Դ.—Գաւառական լեզուի ազդեցութեան շրջան որ դեռ նոր սկսած է:

Գ. և Դ. շրջաններու լեզուին վրայ կը տիրէ մեծապէս եւրոպական գրականութեանց, մանաւանդ ֆրանսերէնի ազդեցութիւնը:

Բ. և Գ. շրջանին միջեւերը կայ միջանկեալ կարճ շրջան մը որու միջոցին աշխարհաբարը բաւական պարզուած, մաքրուած, ու խոստացող վիճակ մը առած էր:

Հակառակ այս բաժանումներուն՝ կըրնան գտնուիլ այս ու այն ժամանակամիջոցի վերաբերեալ գրուածքներ որոնք զերծ են այն շրջանին տիրող ազդեցութենէն. զոր օրինակ, ռամկօրէնի և գրաբարի ազդեցութեանց շրջանին մէջ կը հանդիպինք շատ մաքուր լեզուով գրուածքներու, ինչպէս որ մինչեւ ցայսօր ունինք գրողներ՝ որոնք տակաւին գրաբարակերպ աշխարհաբար մը առաջ քշելու կը յամառին...

ՅՈՎՀ. ԴԱԶԱՆՃԵԱՆ

Եւդոկիա

(*) Շար. ուրբաթի թիւէն եւ վերջ:

ԳԷԹՍԵՄԱՆԻ ՋՈՐԻՆ ՄԷՋ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 18 Օգոստոս.

Ս. Յարութեան տաճարէն ետքը՝ ամէնէն փառաւորագոյնն է, Երուսաղէմի մէջ, ամէն քրիստոնեայ ազգերու համար, Ս. Աստուածածնի Վերափոխման Տօնը: Օգոստոսի առաջին օրէն սկսեալ մինչեւ 15ը՝ յորում Յոյները անփոփոխ կը տօնեն Վերափոխումը, կատարեալ տօնահանդէսի մը կերպարանք կ'առնէ Գեթսեմանի ձորը ուր է Ս. Աստուածածնի գերեզմանը. մանաւանդ այս տարի՝ քանի որ Հայ, Յոյն, Ասորի մէկտեղ տօնեցին Վերափոխումը՝ և Ղպտիներն ալ, ո՛չ սակաւ պոռչըտուքներով, մասնակցեցան ամսոյս սկիզբէն մինչեւ իններորդ օրը՝ որ իրենց Վերափոխման տօնն էր:

Ս. Կոյսի գետնափոր տաճարին ուղղութենէն դէպի հիւսիս՝ Յովսափատի ձորին երկայնքն ու Ձիթենեաց լերան ի վեր, ամբողջ տասնըհինգ օր, անթիւ անհամար վրաններ կը կանգնուին՝ որոնց ներքեւն ու դուրսը կը վխտան մարդիկ՝ այր ու կին, մեծ ու պզտիկ ամէնքն ալ Յոյն՝ թէ՛ քաղաքէն թէ՛ շրջականներէն: Ասոնք եկած են գիշեր ցերեկ Ս. Աստուածածնի տաճարին շուրջը օթեւանելու՝ կէս մը ի պատիւ Ս. Կոյսին, կէս մըն ալ... իրենց ամառնային զուարճութեան համար, վասն զի, այդ ժամանակամիջոցին, խաղն ու պարը, փողն ու սրինգը պակաս չեն բնաւ. հոն, կրնանք ըսել թէ՛ հոգին ու մարմինը, կրօնքն ու աշխարհը՝ հաւասարապէս ունին իրենց հաճոյքը առանց խտրութեան:

Տաճարը, օգոստոսի այս առաջին կիսամսեակին, ամէն օր, առտուան 12էն մինչեւ 4ը, լեցուն է անթիւ բազմութեամբ զոր կը կազմեն Հայերը, Յոյները, Ռուսերը, Ասորիներն ու Ղպտիները. ամէն օր Հայերու, Յոյներու, Ասորիներու ու Ղպտիներու Պատարագները տեսակ մը հանդիսաւոր ձեւ կ'առնեն և երբ Յոյները կ'աւարտեն իրենցը, ձայներու խառնաշփոթութիւնը այն ատեն կը սկսի, և Ասորիներու ու Ղպտիներու բարձրաձայն եղանակները՝ որոնք ոչ Արեւելեանի հանգամանք ունին և ոչ Արեւմտեանի, կու գան խափանել մեր Պատարագի սրտառուչ երգեցողութիւնը զոր այս մասնաւոր օրերուն մէջ՝ իբրեւ հոգեւոր իրաւասութեան խնդիր, ուրիշ օրերէ աւելի փառաւոր կը կատարէ Ս. Յակոբեանց Միաբանութիւնը Դպրաց և ուրիշ պաշտօնեաներու յաւելմամբ:

Տօնին չորս հինգ օր մնացած, Յոյները՝ Ս. Յարութեան տաճարէն, Ս. Աստուածածնի մեծադիր ու արծաթապատ պատկերը առնելով՝ երգեցողութեամբ ու մեծ հանդէսով Ս. Կուսին գերեզմանը կը փոխադրեն՝ անցնելով քաղաքին շուկաներէն ուր անթիւ բազմութիւն կը խռնուի և բոլոր յունապատկան խանութներուն ու վաճառանոցներուն մէջ մոմեր կը վառուին ի շուք և ի պատիւ հրաշագործ այդ նուիրական պատկերին որուն վրայ կը կատարուի Ս. Կոյսին ննջման յիշատակը՝ Վերափոխման նաւակատեաց շաբաթ առաւօտ, որ ատեն Յոյները Հրաշափառով և եպիսկոպոսական Պատարագով մեծ հանդէս կը կատարեն և նուագածուներու խումբը տաճարէն դուրս գեղեցիկ եղանակներ կը զարնէ: Եւ որովհետեւ, այս տարի, Ս. Կոյսին յիշատակը նուիրագործող բոլոր քրիստոնեայ յարանուանութեանց համար միեւնոյն օրը պատահեցաւ Վերափոխման Տօնը, անկարելի է նկարագրել Գեթսեմանի Ձորին մէջ մարդկային այն եռուզեռը՝ խառնուած փոշւոյ ամպերու մէջ՝ որ կարծեցնել կու տար ամենուն թէ իրենք ալ, նոյն օրը, երկինք պիտի վերափոխուին:

Նոյն շաբաթ երեկոյին կը սկսի նաեւ մեր եկեղեցական հանդէսը: Ժամը 8 ին Ս. Յակոբայ վանուց զանգակները ծանր ծանր կը հնչեն՝ քառորդ ժամէ աւելի ու միաբանական թափօրը ի գլուխ ունենալով հանդիսապետ Եպիսկոպոսը, կը կազմուի վանքին աւագ դրան առջեւ և երեք գաւազաններու առաջնորդութեամբը կ'ուղղուի դէպի Գեթսեմանի, գրեթէ կէս ժամու ճամբայ: Նոյն իրիկունը Ս. Յակոբայ տաճարին մէջ երբեք եկեղեցական արարողութիւն չի կատարուիր. ամէն հանդէս Ս. Աստուածածնի Գերեզմանին շուրջը կը դառնայ:

Այս տարի հանդիսապետն էր Գեր. Տ. Սահակ Սրբազան Խապայեան, Արեւելքի «Սղագիր»ը եթէ երբեք ներկայ գտնուէր այս հանդէսին, աւելի եւս իրաւունք պիտի ընծայէր իր կենդանի նկարագրին՝ տեսնելով Ն. Գերապատուութիւնը իբրեւ հանդիսապետ՝ երեկոյեան պահուն, եւ, հետեւեալ առտու՝ իբրեւ պատարագիչ եկեղեցական փառայեղ զգեստներու տակ՝ հովուական գաւազանն ի ձեռին:

Ամենամեծ դժուարութեամբ, նոյն երեկոյին, անցնելով մարդկային հոսանքներու ու փոշեղէն ամպերու մէջէն, հազիւ հանգիստ գտանք մեր ձիթաստան պարտէզին մէջ, ուր, Միաբանութեան կողմէ կանգնուած էին կրկին վրաններ: Թէ՛ սոսկալի տօթը, թէ՛ կիզիչ արեւէն հրատապ փոշին և թէ՛ ձորամէջի հեղձուցիչ օդը՝ խառնուած համազգային անորակելի շունչերուն հետ որ ջրածին ու բթուածին կազերուն վրայ երրորդական անանուն կազ մը կ'աւելցնէին՝ շնչառութեան ատեն մանաւանդ երբ սկսաւ Հրաշափառի հանդէսը, քրտինք չէր որ կը հոսեցնէին մեր մարմնէն, այլ կարծես տաք ջուրի մէջ կ'ողողէին զմեզ մեր բովանդակ մարմնով ու հագուստներովը:

Երկու ժամ տեւեց մեր եկեղեցական հանդէսը Ս. Կոյսի գերեզմանին շուրջը՝ ճնշուած օդի մէջ՝ տամուկ կամարներու տակ՝ որոնցմէ կախուած են անհամար կանթեղներ և անթիւ մոմերով զարդարուած ջահեր՝ որոնց լոյսովը միայն կը լուսաւորի այդ ընդարձակ Գետնադամբանը՝ որ խաչաձեւ տաճարն է Ս. Աստուածածնի:

Երբ վանք վերադարձանք, ժամը 11 1/2ին, տամկացած էինք գլխովին և պարտասած բոլորովին:

Հետեւեալ առտուան ժամերգութիւնը Ս. Յակոբայ տաճարին մէջ կը կատարուի առանց Ս. Պատարագի և Միաբանական Ուխտը նոյն հանդէսով կ'երթայ դարձեալ ի Գեթսեմանի:

Ժամը երեքն էր առտուան՝ երբ աւարտեցաւ Յոյներու պատարագը՝ որմէ ետքը սկսաւ մեր Հրաշափառն ու Պատարագը՝ Ասորւոց Պատարագին հետ՝ զոր կը կատարեն, Ս. Կոյսի գերեզմանին մօտ՝ անոր հիւսիսային կողմը՝ Հայոց սեփական սեղանին վրայ:

Պատարագիչ Տ. Սահակ Սրբազան, հակառակ իր ֆիզիքական զօրաւոր հանգամանքին և երիտասարդական կորովին, ա՛յնքան յոգնած ու դադրած էր որ՝ անկարող եղաւ հանդիսապետել ա՛յլեւս վերադարձի թափօրին՝ և պարտաւորեցաւ կառքով վերադառնալ՝ իր պաշտօնը յանձնելով Տ. Ներսէս Սրբազանի՝ որ իր ծերութեան հասակին մէջ երիտասարդէ մը աւելի տոկուն է՝ երբ այսպիսի պարագաներ կը հանդիպին:

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը՝ Բէյթէտ ներկայ էր՝ սակայն փոքրիկ տկարութիւն մը ունենալով՝ չ'ուզեց երկար մնալ և միայն իր ուխտը ընելով Ս. Գերեզմանին՝ վերադարձաւ ի Պատրիարքարան:

Կէս օր էր երբ վերջ տրուեցաւ հանդէսին:

Վ.ՐՕՑՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ՎԵՐԱԴԱՏՈՒՄԸ
ՌԷՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

ԻԱ. ՆԻՍՏ

ՆՈՐ ԵՐԵՒՈՅԹ

Դռնփակ նիստ մը տեղի կ'ունենայ նախապէս, քննելու համար պատերազմական նախարարութեան քով մնացած կարգ մը թուղթեր:

Հրապարակային դատավարութեան սկսուածին պէս, առաջ կ'անցնի

Պ. ԼԱԲՈՌԻ

որ հիմնուելով սա պարագային վրայ թէ ամբաստանող կողմը օտարին վկայութեան դիմած է և թէ այդ վկայութիւնը, յանկարծական կերպով ու վերջին պահուն առաջ բերուած է, կ'եզրակացնէ թէ ամբաստանեալ կողմն ալ իրաւունք կ'ունենայ նաեւ խնդրելու կառավարական քոմիսէրէն որ կառավարութեան միջոցով ջանայ ձեռք ձգել Պորտրոյին մէջ յիշատակուած այն թուղթերը՝ որոնք օտար տէրութեանց յանձնուած են ու վերջապէս երբ վկայ կոչել Շուարցքոբէն ու Բանիցարտի գնդապետները։

Ինչպէս ծանօթ հեռագիրը, պաշտպանութեան կողմէն այս եզրակացութիւնները մերժուեցան կառավարական քոմիսէրին առարկութեան վրայ։

Այս մերժումէն ետքը կը կոչուի առաջին վկան, Մաթէնի խմբագիր ու լրագրութեան մէջ Բօլ Ռիպօն անունով ճանչցուած

Պ. ՍԷՐԺ ՊԱՍԷ

որ Լոնտոնի մէջ յաջողած էր Էսթէրհազիին խոստովանցնել թէ ի՛նք է Պորտրոյին հեղինակը։

Պ. Սէրժ Պասէ կը պատմէ թէ ինչպէ՞ս և ինչ կերպով յաջողեցաւ ձեռք ձգել այդ խոստովանութիւնը՝ որու միջոցին Էսթէրհազի՝ «Պորտրոն ես գրեցի» ըսելով մէկտեղ, յայտարարած էր նաեւ թէ «Տրէյֆիւս յանցաւոր է կրկին»։

Ատեանին մէկ անդամը կը հարցնէ.

—Կը պնդէ՞ք որ Էսթէրհազի ըսաւ այդ խօսքը։

—Այո՛, կը պատասխանէ Պ. Պասէ։

Նախ.— Եւ սակայն հակասութիւն մը կայ յայտարարութեան մէջ. մէկ կողմէ ինչպէ՞ս կը խոստովանի թէ ի՛նք է Պորտրոյին հեղինակը ու միւս կողմէ ալ կը պնդէ թէ Տրէյֆիւս յանցաւոր է։

Պ. Լապորի.—(Վկային) Էսթէրհազի ձեզի չըսա՞ւ թէ իրեն հրաման տրուելուն վրայ գրած է Պորտրոն։

Պ. Պասէ.—Ո՛չ, միայն ըսաւ որ Սանտէր գնդապետէն տուած տեղեկութիւններով զայն գրած է։

Զօրավար Ռօժէ միջամտելով կ'ըսէ թէ մեր ատեններս շատ մը նամակներ ընդունած է Էսթէրհազիէն։

Պ. Լապորի կը խնդրէ որ հրապարակաւ կարդացուին այդ նամակները, սակայն նախագահը կը մերժէ։

Պ. Լապորի.— (Զօր. Ռօժէի) Իբր սո՞ւտ կը համարիք Էսթէրհազիի խոստովանութիւնները։

Զօր. Ռօժէ.—Ո՛չ։

Լապորի.—Ինչէ՞ն գիտէք թէ իրեն դրամ առաջարկուած էր ինքզինքը Պորտրոյին հեղինակը ճանչնալու համար։

Ռօժէ.—Ինքը ըսաւ քննիչ յանձնաժողովին առջեւ թէ 600,000ֆրանք առաջարկուած էր իրեն։

Լապորի.— Ամբաստանող մը եղաք հոս շարունակ Տրէյֆիւսի դէմ և ձեր վկայութիւնն ալ կատարեալ ամբաստանագիր մըն էր ինքնին։ Ապացոյցներ ունի՞ք Տրէյֆիւսի յանցապարտութեան մասին։

Ռօժէ.—Ո՛չ։

Լապորի.—Վստա՞հ էք որ յարաբերութիւններ կային Տրէյֆիւսի ընտանիքին և Էսթէրհազիի միջեւ։

Ռօժէ.—Ո՛չ։

Լապորի.—Էսթէրհազի կը պնդէ որ Տրէյֆիւս յանցաւոր է. ինչո՞ւ ատիկա չըսաւ Զոլայի դատին ատեն՝ ուր ամէն ժամանակէ աւելի խնդրի առարկայ դարձած էր։

Ռօժէ.—Ի՛նչ գիտնամ։

Պ. Լապորի կարդացնել կու տայ Զիւռլէնտէն զօրավարին մէկ նամակը՝ որ տեսակ մը պաշտպանողական է Էսթէրհազիի համար։

Զօրավար Զիւռլէնտէն կը բացատրէ թէ ինչո՛ւ պաշտպանած էր Էսթէրհազին, թէեւ հիմա չի համարձակիր այդ բանը ընելու։

Վիճաբանութիւն մը կը սկսի Պ. Տըմանժի ու Ռօժէ զօրավարին միջեւ, որու միջոցին ակնարկութիւն եղած ըլլալով մայիս 17ի շրջաբերականին, Տրէյֆիւս կ'ըսէ.

—Շրջաբերականը շատ յստակ ու որոշ է։ Ատեանը կրնայ այդ կէտը գնահատել։ Ես գիտէի որ ռազմափորձերուն չպիտի երթամ, մինչդեռ Պորտրոյին հեղինակը կը գրէ. «Ռազմափորձերուն պիտի մեկնիմ»։ Ոչ՛ թէ միայն գիտէի ռազմափորձերուն չերթալս, հապա նոյն իսկ խնդիրք մըն ալ չըրի երթալու համար։

Կը կոչուի Թանի խմբագիրներէն

Պ. ՇԱՌԼ ՏԷՓԷՍ

որ կը հաստատէ Պ. Պասէի վկայութիւնը։

—Այն օրը՝ կ'ըսէ Պ. Տէփէս, ուր Մաթէն հրատարակեց Էսթէրհազիի վկայութիւնը, իր քովը կը գտնուէի. այդ առթիւ ինծի կրկնեց Պ. Պասէի բոլոր ըսածները։

Պ. Տէփէսի ետքը կը լսուի դատին ամէնէն կարեւոր վկաներէն մէկը՝ նախկին դատական նախարար և ծերակուտական

Պ. ԹՐԱՌԻԷՕ

որ կը յայտարարէ.

—Տրէյֆիւսի դատավարութենէն ետքը կը հաւատայի իր յանցաւորութեան։ Եւ սակայն՝ այն բանակիրները՝ որոնք վերջէն պայթեցան, սկսան անհանգիստ ընել զիս։ 1895 յունուարին, դատական նախարար եղայ։ Դիմեցի իմ պաշտօնակիցս՝ Պ. Հանօթոյի, աւելի յստակ տեղեկութիւններ ունենալու համար։ Պ. Հանօթօ ըսաւ թէ կը զղջար դատի ձեռնարկած ըլլալուն վրայ և յայտարարեց թէ ապացոյցները՝ որոնց յենած էին, շատ թեթեւ էին։ «Սակայն, ըսաւ, Զօրավար Մէրսիէ ինծի ցուցուց թուղթ մը՝ որուն մէջ «Տ» սկզբնատառը կը գտնուի և որ կրնայ ապացուցանել թէ ամբաստանեալը մեղապարտ յարաբերութիւններ ունեցած էր»։ Պ. Հանօթօ ինծի բնաւ չըսաւ թէ այդ թուղթը գաղտնի կերպով հաղորդուած էր 1894ի պատերազմական ատեանին։ Պ. Հանօթոյի այդ յայտարարութեան վրայ քիչ մը ապահովուած էի։

«Քիչ մըն ալ անցաւ, և իմացայ այդ թուղթին գաղտնի կերպով հաղորդուած ըլլալը, ինչպէս նաեւ տեսայ այն խարդախութիւնը՝ զոր Էնրի գործած էր զայն հրատարակած պահուն։

Պ. Թրառիէօ բացատրելէ ետքը թէ ինչպէս Թէսոնիէր փորձ-քննիչէն հետ տեսակցութիւն մը ունենալով երեւան հանած էր անոր եզրակացութեանց անհիմն ըլլալը, կը շարունակէ.

—Այն մեքենայութիւնները՝ որոնք սպայակոյտին կողմէ կը նիւթուէին Էսթէրհազին փրկելու համար, խիստ համոզեցին զիս թէ դատական սխալ մը գործուած էր և թէ իմ պարտականութիւնս պէտք էր նկատել զայն երեւան հանելը։ Եւ սակայն դեռ կասկածներ ունէի, որովհետեւ բան մը չէի գիտեր գաղտնի պարութեան վրայ։ Այդ կէտին վրայ ալ ապահովուեցայ։

«1898ի մարտին մէջն էր, կասկածներս յայտնեցի Բարիզի իտալական դեսպան Թորնիէլլի կոմսին և իր կարծիքը հարցուցի Տրէյֆիւսի անմեղութեան վրայ։ Դեսպանը՝ վստահօրէն և առանց բնաւ վարանելու պատասխանեց. «Չէք սխալիր։ Տրէյֆիւս յանցաւոր չէ։ Մեզի հետ ոչ ո՛և է լրտեսի մը և ոչ ալ ո՛և է սպայի մը միջոցաւ յարաբերութեան մէջ գտնուած է»։ Ետքոյ պատմեց թէ Տրէյֆիւսի ձերբակալութենէն անմիջապէս ետքը Իտալիոյ կառավարութիւնը քննութիւն մը բացած էր, որ տարածուած էր մինչեւ բանակին մէջ։ Այդ քննութիւնը ամիսներ տեւած էր ու բնաւ չէր հաստատուած թէ Տրէյֆիւս ո՛և է յարաբերութիւն ունէր Իտալիոյ հետ։ Ըսաւ նաեւ թէ Բ. զինուորական կցորդին (Շվարձքոբէն) մէկ նամակը տեսած էր՝ ուր այս վերջինը բացորոշ կերպով կը յայտարարէր թէ ոչ մէկ յարաբերութիւն ունեցած է Տրէյֆիւսի հետ։ «Յանցաւոր սպան Էսթէրհազին էր, յարեց կոմս Թորնիէլլի։ Ֆրանսայի ազգային պաշտպանութեան վերաբերող շատ մը թուղթեր յանձնած էր թէեւ շատ կարեւոր բան մը՝ չէր կար անոնց մէջ։ 1897ի հոկտեմբերին, Էսթէրհազի սարսափահար երեւոյթով մը եկաւ գտաւ Շվարձքոբէնը և խնդրեց անկէ որ ազատէ զինքը, Տիկին Տրէյֆիւսի յայտարարելով թէ անօգուտ էր իրենց սկսած կռիւը և թէ ոչ ոք զինքը պիտի պաշտպանէր։ Շվարձքոբէն բողոքեց և կռիւ մը բրթաւ երկուքին միջեւ։ Նոյն իրիկունն իսկ Էսթէրհազի Շվարձքոբէնի կը յայտարարէ թէ պաշտպաններ գտած էր և շատ ալ կարող պաշտպաններ»։ Կոմսը հարցաքննեցի նաեւ «Սա սրիկայ Տ...ը» թուղթին վրայ՝ որուն համար ըսաւ թէ կեղծ է և թէ իտալական կառավարութիւնը այդ կէտը ծանուցած է Ֆրանսայի պատերազմական նախարարութեան, ինքը ո՛և է կերպով Տրէյֆիւսի հետ յարաբերութիւն ունեցած չըլլալուն։ Թորնիէլլի կոմսին այս յայտարարութենէն ետքը, կատարելապէս համոզուած էի Տրէյֆիւսի անմեղութեան։

Պ. Թրարիէօ՝ յիշատակելով պատերազմական նախարարներուն սա կարծիքը թէ պէտք չէ՛ բնաւ օտարին վկայութեան դիմել, կ'ըսէ թէ շատ ծիծաղելի կարծիք մըն է ատիկա, քանի որ արդարութիւնը ո՛չ թէ առարկութեանց այլ ստուգութեանց վրայ պէտք է հիմնուած ըլլայ։

—Եւ յետոյ, կ'ըսէ, նոր բան մը չէ ատիկա։ 1893ին՝ Բանիցարտի վկայութեան դիմեցին՝ հաստատելու համար Շաբիուս անուն մարդու մը լրտեսութիւնը։ Դեռ երէկ՝ օտարական մը այս ատեանին առջեւ եկաւ վկայութիւն տալու, ու նոյն իսկ պատերազմական արդի նախարարը՝ զօրավար Կալիֆէ՝ վճռաբեկ ատեանին առջեւ յայտարարեց թէ օտար զինուորական կցորդ մը՝ Թալլօ՝ ըսած է իրեն. «Զօրավա՛րս, կը զարմանամ որ Էսթէրհազի տակաւին բանտ չէ նետուած։ Մէկ երկու հազար ֆրանքով մեզի կու տար կարգ մը տեղեկութիւններ զորս չէինք կրնար ձեռք ձգել պատերազմական նախարարութեան պաշտօնատունէն»։ Գալով Թորնիէլլի կոմսին յայտարարութեան, մարդ պէտք է ցեխի մէջ թաթաւուն հոգի մը ունենայ անոր ստուգութիւնը կասկածի տակ դնելու համար։ (Բուռն յուզում սրահին մէջ)։

Պ. Թրարիէօ՝ կէտ առ կէտ կը հերքէ Մէրսիէ և Ռօժէ զօրավարներուն ու Կիւնէէ հրամանատարին վկայութիւնները։ Այս սպաները կ'ըսէին թէ Բ. զինուորական կցորդին կարգ մը թուղթերը կը հաստատեն թէ Ա. զինուորական կցորդը յարաբերութիւններ ունեցած է Տրէյֆիւսի հետ։ Պ. Թրարիէօ, ինք անձամբ կը կարդայ այդ թուղթերը և կը ցուցնէ թէ սխալ մեկնութիւն տրուած են անոնց և թէ անոնցմէ ոչ մէկը Տրէյֆիւսի կ'ակնարկէ։

—Պարոննե՛ր, կ'ըսէ Պ. Թրարիէօ վերջացնելով, Էսթէրհազիի մեղապարտութիւնը ինծի ապացուցուած կ'երեւայ. աւելի լոյսին պէս պայծառօրէն կը տեսնուի անոր յանցաւորութիւնը։ Ժամը եկած է ըսելու բովանդակ ճշմարտութիւնը. ամէն մարդ պէտք է առանց վախի և առանց քաջութեան խօսի՝ չզգուշելով դուրսի աղմուկներէն։ Ձեր վճիռը պէտք է ազգային հաշտութիւնը առաջ բերէ, վերահաստատէ բանակին դիրքը ու ցուցնէ պէտքը զինուորական կարգապահութեան՝ որուն համեմատ ամէն մարդ պարտի խոնարհիլ վճռին առջեւ։ Ժամն է արդարութիւնը բաշխելու, արդարութիւն մեծերուն ու պզտիկներուն ալ։

Սրահը կը ցնցուի քիչ մը ատեն նախկին դատական նախարարին վկայութիւնը լսելէն ետքը։

Անդամներէն մէկը կը հարցնէ.

—Ո՞ր թուականին օտար զինուորական կցորդները հասկցան թէ դատական սխալ մը գործուած էր Տրէյֆիւսի դատապարտութեամբ։

Պ. Թրարիէօ.— 1894ի զինուորական ատեանին դատավարութիւնները քիչ ծանօթ էին։ Երբոր Մաթէն հրատարակեց Պորտրոյին նմանագրութիւնը, ատիկա յայտնութիւն մը եղաւ իրենց համար, և զինուորական կցորդը խոյն խօսք բացաւ Բ. զինուորական կցորդին։

Ուրիշ աւելի կամ նուազ քանի մը հարցումներ ալ կ'ուղղուին, որոնց միջոցին Պ. Թրարիէօ կը հերքէ այն զրոյցը՝ որուն համեմատ իբր թէ օտար երկիրներէ դրամ կ'անցնէր Ֆրանսա՝ վերաքննութեան ի նպաստ պայքարը առաջ տանելու համար։

Նիստը կը փակուի խոր յուզման մէջ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ.—Աւասիկ Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին այն հրամանագիրը որով Ծերակոյտը կը հրաւիրուի իբրեւ Գերագոյն Ատեան գումարուիլ, վերջին դէպքերու հեղինակները դատելու համար։

Յօդուած Ա.—Ծերակոյտը իբրեւ Գերագոյն ատեան պիտի գումարուի դատելու վերջին դէպքերուն հեղինակները, որոնք են Պ. Պ. Տէռուլէտ, Հապէռ, Պիւֆֆէ, Տիւպիւ ու Կէռէն և ուրիշներ։ Նաեւ զանոնք որոնց անունները պիտի յայտնուին կատարուած քննութիւններով։

Յօդ. Բ.—Բարիզի վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազը Գերագոյն Ատեանին մէջ ընդհանուր դատախազի պաշտօն պիտի վարէ՝ իր երկու օգնականներով։

Յօդ. Գ.—Գերագոյն Ատեանը Լիւքսէմպուրկի պալատին մէջ պիտի գումարուի 1899 սեպտ. 18ին (Ն. Տ.)։

Յօդ.—Դ. Դատական Նախարարին պաշտօն յանձնուած է գործադրել ներկայ հրամանագիրը։

Բարիզ 4 սեպտ. 1899

ԷՄԻԼ ԼՈՒՊԷ

Դատական Նախարար

ՄՕՆԻՍ

—Ամբողջ ամբաստանեալներուն թիւն է քառասուն, չորս որոնց 25ը բանտարկուած և միւսները առժամաբար ազատ արձակուած են։ Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Ֆապր ամբողջ օրը և գիշերուան մէկ մասը կը զբաղի քննելով խուզարկութեանց պահուն գրաւուած թուղթերը և պատրաստելով այն տեղեկագիրները զորս պիտի ներկայացնէ Գերագոյն Ատեանի քննիչ յանձնաժողովին։ Պ. Ֆապր հինգ մասի բաժնած է իր տեղեկագիրները.—Ա. Ազգային ու Հակախորհրդարանական կուսակցութեան կազմակերպութիւնները.—Բ. Հակահրէականներու կազմակերպութիւնները։ — Գ. Հակահանրապետականներու եզրակացութիւնները։ Դ. Այդ կազմակերպութիւններուն միջեւ եղած համաձայնութեանց վերաբերեալ գրութիւնները։—Ե. Բուն իսկ դաւադրական և անոր գործադրութեան սկսելուն վերաբերեալ գրութիւնները։

—Բանտարկուած և փախած ամբաստանեալներու վերաբերեալ գրութիւնները դատական նախարարին յանձնուելով՝ անոր կողմէ Գերագոյն Ատեանին պիտի ներկայացուին, առաջին գումարման օրը։

—Ծերակոյտի ժողովատեղիին մէջ քանի մը սրահներ պիտի յատկացուին, ուր ամբաստանեալները իրենց կարգին պիտի սպասեն Ատեանին ներկայանալու համար։

—Ֆրանսայի տիրող օրէնքին համաձայն, Ծերակոյտը կը գումարուի իբրեւ Գերագոյն Ատեան՝ դատելու համար միայն Հանրապետութեան Նախագահը նախարարները, և ներկայ պարագային նման ամբաստանեալներ։ Առաջին երեքին համար Երեսփ. Ժողովին իրաւունքն է Ծերակոյտը հրաւիրել իբրեւ Գերագոյն Ատեան գումարուելու. իսկ երկրորդին համար՝ Նախագահական հրամանագիր մը բաւական է, նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ տրուած։ Գերագոյն ատեանը նախ կը լսէ ընդհանուր դատախազը և կը ստանայ դատին վերաբերեալ բոլոր գրութիւնները։ Յետոյ դուրս կը հանուի ընդհանուր դատախազը։ Ծերակոյտը նախ դռնփակ նիստ մը կ'ընէ ուր իր ձեռնհասութիւնն ալ կը վճռէ։ Յետոյ կը սկսի հրապարակային նիստը. ընդհանուր դատախազը նորէն կը հրաւիրուի, վճիռը կը կարդացուի և ատեանը նորէն կը փակուի։ Եթէ Ծերակոյտը ինքզինքը ձեռնհաս նկատէ, խնդիրը կը յանձնէ ինը ծերակուտականներէ կազմուած քննիչ յանձնաժողովին որ ամէն տարի քուէով կ'ընտրուի։ Ասիկա իրեն Նախագահ մը կ'ընտրէ և Ծերակոյտն ալ իր կողմէ հինգ անդամ կ'աւելցնէ յանձնաժողովին վրայ։ Յանձնաժողովը իբրեւ հարցաքննիչ դատաւոր քննութիւնը աւարտելէ ետքը, նախագահը պատրաստուած տեղեկագիրը կը յանձնէ ընդհանուր դատախազին։ Այն ատեն Գերագոյն Ատեանը կը վերսկսի իր նիստերուն և դատարանի մը պէս կը գործէ։ Վճիռը կ'արձակուի դատին մասնակցելու իրաւունք ունեցող ծերակուտականներու կէսէն մէկ աւելիին քուէով։ Քննիչ յանձնաժողովին անդամակցող ծերակուտականները չեն կրնար դատավարութեանց մասնակցիլ, եթէ նոյն իսկ ամբաստանեալներու կողմէն պահանջուին։ Ծերակուտականներէն անոնք որ նախարար են, ո՛չ խորհրդակցութեանց կրնան մասնակցիլ և ոչ ալ քուէարկութեանց։ Ծերակոյտին վճիռները պատճառաբանեալ են։ Վերջնական վճիռը Նախագահին կողմէ կը կարդացուի հրապարակային նիստի մէջ և քարտուղարը անմիջապէս կը հաղորդէ ամբաստանեալին։

—Ֆրանսայի դատական պաշտօնարանին մէջ շրջած զրոյցի մը այնելով, հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Ֆապր ապացոյցներ ձեռք բերեր է թէ Պ. Ֆէլիքս Ֆոռի յուղարկաւորութեան առթիւ Էլիզէի պալատին կողմէ ապստամբութիւն մը Պրիւսէլ երթալ խնդրեր են Օրլէանի դուքսէն որ իրենց հետ Ֆրանսա երթայ իբրեւ թեկնածու. այդ դուքսը մերժեր է։ Հիմա այդ ապստամբութեան անդամներն են որոնք վերջին դէպքերուն գլխաւոր կազմակերպիչներուն հետ բանտարկուած են։

—Երեսփ. Ժողովի աջակողմին անդամները որոնք կը բողոքեն Գերագոյն Ատեանին գումարման դէմ, ժողովատեղիին մէջ գումարուելով որոշեր են միայն յանձնաժողով մը կազմել հոն։

—Լօքալանցայկէրի խմբագիրներէն մէկը անցեալ չորեքշաբթի տեսակցութիւն մը ունեցեր է Շուարցքոբէն գնդապետին հետ։ Խմբագիրը հարցուցեր թէ Ռէն պիտի երթա՞յ։ «Ո՛չ» պատասխաներ է Շուարցքոբէն։

—Կը կարծէ՞ք թէ, յարեր թղթակիցը, պիտի արտօնուիք վկայութիւն տալու կամ Ռէնի մէջ կամ հոս

—Չեմ կարծեր, պատասխաներ է գնդապետը։

—Ինչո՞ւ համար։

—Միթէ արդէն մեր ըսելիքը ըսի՞նք։

Գնդապետը յիշեր է Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւնները՝ Խորհրդարանին մէջ։

—Պաշտօնական շրջանակներ մէջ կը կարծուի թէ գնդապետը պիտի արտօնուի վկայելու Տրէյֆիւսի դատին մէջ։ Գերման կառավարութիւնը իրեն պաշտօնական զեկոյց մը եղած չի նկատեր, որովհետեւ Պ. Լապորիի հեռագիր ձեռնհաս պաշտօնարանի մը ղրկուած չի համարուիր։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Հինգշաբթի օրը Թրանսվալի Խորհրդարան մէջ պատերազմաշունչ ճառեր արտասանուեցան։ Նախարարները հանդարտութիւն ու չափաւորութիւն յանձնարարեցին

—Հաստատուած կ'երեւայ թէ Պ. Քրիւկէր ետ առած է իր վերջին առաջարկութիւնները. միւս կողմէ, կ'ըսուի թէ Նախագահը սկզբունքով ընդուներ է անգլիական նոր դեսպանախորհրդ մը Բարէյտոսյ Պլոյնֆոնթէյնի մէջ։ Այս բոլոր լուրերը եթէ զատ զատ առնուին, ծանր նշան մը համարուիլ, բայց համաձայնութեամբ եթէ առնուին, այն ատեն սա յայտնի կ'ըլլայ թէ Պ. Քրիւկէր իր առաջարկութիւնները ետ առած է, որպէս զի նախապէս եղածներէն անոնց կաշկանդուելու՝ բանակցութեանց սկսի։

—Ուրբաթ օրը Անգլիոյ Նախարարները գումարում մը ունեցան։ Լորտ Սոլզպրի չորեքշաբթի օրը իր ամարանէն Լոնտոն գնաց և տեսակցեցաւ Պ. Ճամպրլէնի հետ որ նոյնպէս Հայպրիէն բրիտանական մայրաքաղաքը հասած։

—Պ. Ճօն Մորլի երեքշաբթի օր իր ընտրողներուն ճառ մը խօսելով, խոստովանեցաւ թէ Թրանսվալի արդի կացութիւնը դարմանի կարօտ է. բայց, ըսաւ, համբերութեամբ և հաշտարար ոգիով. Պատերազմը, յարեց ատենաբանը, աւերութեան համար ահագին ծախքեր դուռ բանալուն համար, ամէնէն մեծ յիմարութիւնը պիտի ըլլայ և անպատուութիւն մը Մեծն Բրիտանիոյ համար։

—Անգլիական հետեւակներու եւ կիսաքաթին հարաւային Ափրիկէ պիտի ղրկուին և հրաման ստացած են պատրաստ ըլլալ քառորդ ժամէն մեկնելու համար։ Նօթի շոգենաւեր պատրաստ կեցած են զինուոր և այլն փոխադրելու։ Պատրաստութիւններ կը տեսնուին հարկին պահեստիներն ալ զէնքի կոչելու

—Օռանժի անկախ պետութեան գտնուող Պօէրներուն զէնք ու ռազմամթերք կը բաժնուի։ Թրանսվալի կառավարութիւնը մաւզէրեան հազար հրացան ու 600,000 փամփուշտ ղրկած Պլէօմֆոնթէյն։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԴԷՊՔԵՐԸ.— Քնէզեվիչի դատը շաբաթ օրը սկսաւ։

ԹՐԻԷՍԹԷի մէջ հինգշաբթի օրը Իտալիոյ ի նպաստ ցոյցեր տեղի ունեցան։ Շատ մը ձերբակալութիւններ կատարուեցան։

ԵՐԵԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ

Լոնտոն, 9 Սեպտ.—Կը հաւաստեն թէ հրապարակաւ իբրեւ արդիւնք Նախարարաց Խորհրդի երէկուան նիստին, կտրուկ ոճով հեռագիր մը պիտի ուղղուի Թրանսվալի կառավարութեան, ծանուցանելով որ անընդունելի է այն առաջարկութիւնը թէ Անգլիա հրաժարի Հարաւային Ափրիկէի վրայ ունեցած գերիշխանութեան իրաւունքէն։ Կ'ըսուի թէ Խորհրդարանը պիտի գումարուի։ Պահեստի զինուորները զէնքի տակ պիտի կոչուին, այլ տասը հազար զինուոր հարաւային Ափրիկէ պիտի ղրկուին։

Բրէթորիա.— Թրանսվալի Խորհրդարանը որոշում մը քուէարկեց որով ցաւ կը յայտնէ՝ սահմանագլուխին վրայ անգլիական զինուորներ հաւաքուելուն համար։ Նաեւ կը յայտարարէ թէ Խորհրդարանը պատասխանատուութիւն չի ստանձներ այն դէպքերուն համար որոնք կրնան պատերազմ առաջ բերել։

Լոնտոն.— Անգլիական կառավարութիւնը յետաձգեց Թրանսվալի վերջնագիր մը ղրկելու որոշման գործադրութիւնը։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԴԷՊՔԵՐԸ

Պելկրատ, 9 սեպտ.— Քնէզեվիչի ու մեղսակիցներուն դատը երբ սկսաւ, ունկնդիրներուն սրահը լեցուած էր։ Ներկայ էին դեսպաններ՝ իրենց առաջին թարգմաններով, Սերպիոյ արմատական կուսակցութեան անդամներէն մէկ քանին և լրագրական բազմաթիւ թղթակիցներ։ Ամբաստանեալները լաւ երեւոյթ ունէին։ Սովորական ձեւակերպութիւններէն ետքը, կարդացուեցաւ ամբաստանագիրը որ շատ երկար է և կը պարզէ Պելկրատի վերջին դէպքերուն պարագաները։ Ըսուած է նաեւ որ Քնէզեվիչ յայտարարած է թէ ուրիշէ թելադրուելով գործած է, իրեն եղած մեծամեծ խոստումներուն հետեւանքով։ Քնէզեվիչ զինքը թելադրողներուն անունները տուաւ որոնց մէջ կայ Բէթրօ Գարանորկէվիչ։ Ընդհանուր դատախազը ըսաւ թէ այդ անձը աւելի Բէթրօ Գարանորկէվիչի գործակալը ըլլալն է։ Քնէզեվիչ Պուքրէշ գացեր է հրահանգներ ստանալու համար։ Անոր վերադարձէն եօթը օր ետքը ոճիրը գործուեր է։ Քնէզեվիչի յայտարարութեանց նայելով իր մտադրած ոճիրը գործելէ զատ կ'ուզէ եղեր նաեւ Գարանորկէվիչ թեկնածուին ի նպաստ վիճակ մը առաջ բերել։ Ամբաստանագիրը կը յիշէ լրագրական մոլեգին պայքարները, ընդհանուր հրամանատարին դէմ հրատարակուած տետրակները, թելադրութիւնները, և փորձերը արմատական նախկին նախարարներուն որոնց մէջ կայ նաեւ Պ. Միլաթովիչ։ Ասոնց նպատակն էր կառավարութեանց և օտար դեսպաններու աջակցութիւնը խնդրել՝ իրենց ծայրահեղ նպատակին համար։ Ամբաստանագիրը, կ'եզրակացնէ և կը պահանջէ որ 29 ամբաստանեալներ այդ ոճրին համար և Քնէզեվիչն ալ սպանութեան փորձի համար, դատապարտուին։

—Քնէզեվիչ իր երէկուան հարցաքննութեան մէջ հերքեց նախապէս իր ըրած յայտարարութիւնները ու խոստովանութիւնները։ Ըսաւ թէ իրեն պաշտօն տալ ուզուած չըլլալով որոշած էր վրէժ մը լուծել։

Պ. ԼԱՊՈՐԻ ԵՏ ԿԵՑԱՒ

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Լապորի ինչ ինչ վերապահումներով հրաժարեցաւ Տրէյֆիւսի պաշտպանողականը արտասանելէ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի Ա. ատրճան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին Հուգուգի երկրորդ ճիւղին նախագահ Արիֆ պէյի։ Սալիսի ատրճան՝ Գայսէրիի առաջնակարգ վաճառականներէն Սէլեան Յարութիւն էֆ.ի։ Բալիայի ատրճան՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան տեսանորդի ու ոչխարի տուրքի ճիւղին ֆրանսերէնի խմբագիր ու թարգմանիչ Ունճեան Արթաքի էֆ.ի։

—Անթիվարիի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Պուլկարիոյ կայս. գործակալութեան առեւտրական տնօրէն Խայրի պէյ, որուն յաջորդեց Ռուսճուքի առեւտրական տնօրէն Համի պէյ։ Ասոր ալ յաջորդեց Բ Դրան հիւպատոսական գործոց դիւանի քարտուղարներէն Ապտիւլքէրիմ պէյ։ Քաթանէի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան դատական ճիւղին քարտուղարներէն Լեւոն էֆ. Կոստանդ։

—Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ ելմտական նախարարութեան առաջին արկղակալ Խալիթ պէյի։ Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ Սպարապետի Դրան թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ Իզզէթ էֆ.ի։

ՇԷՅԽ ՒՒԼ ԻՍԼԱՄ Ճէմալէտտին էֆ. որ հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, շաբաթ օրը կայս. պալատ գնաց և հիւանդութեանը միջոցին իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն յայտնելէ ետքը պաշտօնատեղին գնաց։ Ն. Բարձրութիւնը երէկ ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին։

ՖՈՒԱՏ ՓԱՇԱ.— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ կայս. թիկնապահ միւշիր Ֆուատ փաշա հիւանդ է, առջի օրը սենեկապետ Էմին պէյը անոր քէօշկը ղրկելով առողջութիւնը հարցնել տուաւ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Առեւտրական Սենեակին կողմէ Պատմաձրդատէ Ֆէրիտ պէյ, Ասլուտ էֆ. և Պ. Սիլվէն Միլ առեւտրական և անրոգուտ շինութեանց նախարարութեան ներկայանալով պիտի մատուցանեն Պոլսոյ առեւտրական Սենեակին առաջարկութիւնները քարափներու սակացոյցի նորին համար։

ՀԱՅՏՆՐՈՒԹ.—Հինգշաբթի օրը տղոց Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ սեղան տրուեցաւ ի պատիւ գերմանացի բժ. Պաննուքի, որ ճառ մը խօսելով երախտագիտութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին որ բարձր նախաձեռնութիւնը ունեցած էր տղոց հիւանդանոց մը հաստատելով եւրոպականին նման։ Գերմանացի Տօքթորը նաեւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհափառութեան համար։ Հիւանդանոցին բժշկապետն ալ պատասխանելով երախտագիտութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին և բարեմաղթութիւններ ըրաւ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Պուլկարիոյ գործակատար Պ. Նաչ շաբաթ օրը Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Սերպիոյ դեսպանատան գործակատարն ալ նոյն օրը տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԴԵՂԱՐԱՆ.—Մոնիթէօռ կ'իմանայ թէ Զարը դրամական պարգեւ մը տուեր է Հալէպայի մէջ, Հանեայի մօտ, աղքատներու յատուկ դեղարան մը հաստատելու համար։ Դեղերը ձրի պիտի տրուին։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր որ Տարտանէլ գացած էր Տրովատայի աւերակները այցելելու, շաբաթ օրը մայրաքաղաքս դարձաւ։ Դեսպանը Այաստեփանոսի առջեւ շոգենաւէն ելլելով այցելութիւն տուաւ երկրորդ թարգման Պ. Մարինիչի կնոջը որ հիւանդ է։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉ.—Իզմիտի, Պիգաջի ու Ջաթալճայի ելմտական քննիչ կարգուեցաւ Տրապիզոնի Նահանգին նախորդ տէֆթէրտար Լէպիպ էֆ.։

«ԹԻՄՍԱՀ» թորփիլանաւը Փաշա Պաղչէի առջեւ պիտի կենայ իբրեւ պահականաւ՝ փոխանակ Թէվֆիքիյէ թորփիլանաւին որ Թէրսանէ պիտի մտնէ։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, հրահանգ տուաւ քննիչ յանձնաժողովին անդամներուն, որպէս զի ժամանակին գտնուին իրենց պաշտօնին գլուխը և հանրութեան գործերը յապաղման չենթարկուին։

ՍԸՐ Ա. ՊԱՐԹԻԼԷԹԻ շնորհուած մենաշնորհներու կայս. երեք ֆէրմանները առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ղրկուեցան։ Սըր Ա. Պարթիլէթ երկու հազար ոսկիի երաշխաւորութեան գումար մը յանձնեց Օսմ. Պանքային։ Պայմանագրութիւնները ստորագրուեցան առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարին կողմէ։ Սելանիկի մէջ ելեկտրական լոյս գործածելու խնդիրը մինչեւ մէկ ամիս պիտի յետաձգուի, սպասելով տեղւոյն կազի ընկերութեան կողմէ տրուելիք պատասխանին, որովհետեւ ասիկա նախամեծարութեան իրաւունք ունի և հարցուած է անոր թէ կ'ուզէ՞ ինք ստանձնել ելեկտրական լոյսի գործածութիւնը։

ՍԵՒԱՍՏՈՊՈԼԻ օսմ. հիւպատոսութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ընդհանուր հիւպատոսութեան վերածուեցաւ։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ Նահանգին կեդրոնին վիճակագիրներու գործակիր պաշտօնեայ կարգուեցաւ Եանեայի նախորդ գործակիր պաշտօնեայ Ահմէտ Շիւքրի պէյ։

ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ.— Ջեռնտաս պաշտօնատունը, իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ աւազակներու հետ կատարուած ընդհարումներու միջոցին երբ զինուոր մը մեռնի, պատերազմի դաշտին վրայ մեռնող զինուորի մը իրաւունքը պիտի վայելէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Պ. Ջէրբաչէվ առջի օրը Օտեսա գնաց արձակուրդով։

ՊԱՐՈՆ ԷՏՄՈՆՏ ՏԸ ՌՈԹՇԻԼՏԻ զբօսանաւը՝ Աթմա՝ որ Սալը Բազարի առջեւ խարսխած է, եօթանասուն նաւազ ունի։ Տարողութիւնը 113 թոնօ է։ Մեքենան երեք հազար ձիու ոյժ և ժամը 16 մղոն արագութիւն ունի։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ նահանգաց ընդհանուր քննիչ Շաքիր փաշայի հետեւորդ և Պետական Խորհրդին անդամ Մավրոկորտաթօ էֆ. որ մայրաքաղաքս եկած էր, շաբաթ օրը Գումբէմոնի ուղեւորեցաւ։

Պ. ՄՈՒՆԷ-ՍԻՒԼԼԻ, նշանաւոր ողբերգուն, մօտերս մայրաքաղաքս գալով քանի մը ներկայացումներ պիտի տայ, կ'ըսուի։

ՆԱՒԱՐՇԱՒ.— Գատըգիւղի Ռումելի Քլիւպին կողմէ նաւարշաւ մը կազմակերպուած է որ հինգշաբթի օրը պիտի կատարուի Մօտայի առջեւ։

«ՍԱՄՍԱՀ»ի արտօնատէր Միհրան էֆ. շաբաթ օրը Ղալաթիա անցնելու համար Սիրքէճիէն նաւակ նստելու միջոցին նաւակը շրջեցաւ և նաւավարը ծովը ինկաւ. իսկ Միհրան էֆ. մակոյկի մը եզրը բռնելով ազատուեցաւ։ Նաւավարն ալ անվնաս հանուեցաւ ծովէն։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Թագսիմի կողմը Սպարապետ Դրան թարգմանութեանց սենեակին տեսուչ Մամիկոնեան Միքայէլ էֆ.ի տունը ուրբաթ գիշեր գողեր մտեր։ Տանը մէջ ոչ ոք կը գտնուէր, որովհետեւ Միքայէլ էֆ. ընտանեօք Մեծ կղզի գացած է։ Սնտուկները և գոնսոլները կոտրելով հնչուն դրամ, գոհարեղէն և Միքայէլ էֆ.ի պատուանշանները գողցուեցան։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հարցաքննութեան ենթարկեց Աւետիս անուն մարդ մը՝ որուն յանձնուած էր տանը բանալին, իբրեւ պահապան։

ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ.— Ջեռնտաս խնամութիւնը հրահանգ տուաւ ոստիկանութեան նախարարութեան՝ որ մայրաքաղաքիս մեծ մասին մէջ և մանաւանդ Գարաքէօյի կամուրջին վրայ թափառող մուրացկանները հաւաքուին, գաւառացիները իրենց տեղերը ղրկուելով և Պոլսեցիներն ալ Համազգային Անկելանոց դրուելով։

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջին, մանաւանդ Գատըգիւղի և կղզիներու շոգենաւերու նաւամատոյցներուն վրայ ժամանակէ մը ի վեր ուղեւորներէն գողութիւն կը կատարուէր։ Ձեռքը թաշկինակով ուղեւոր կամ ուրիշ բան մը ունեցող մը եթէ զայն տեղ մը դնէր տոմսակ գնելու համար, վերադարձին կը տեսնէր թէ անյայտացած է։ Վերջերս Ոստիկանութեան Դրան հաշուակալ Ազիզ պէյի վերարկուն ալ և այլն գողցուած էին։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կատարելով ձերբակալեց հեղինակը որ Մախսուտէ 10 թիւ Մալթեբէ չոգենաւին գամարօն է՝ Նեվշէհիրցի Մուսա։

ՕՃԻՐՆԵՐ.— Երէկ առտու Եյուպի Պաշարիէի կողմը աղիւսի գործարանի մը մէջ Վանցի Մէհմէտ անուն գործաւոր մը վիրաւոր գտնուեցաւ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով երեւան հանեց ոճիրին պարագաները։ Խօմէր, Հասան ու Մուսթաֆա անուն ուրիշ գործաւորներ չաբաթ գիշեր անպարկեշտ կին մը տարած էին նոյն գործարանը և կ'արբենային։ Մէհմէտ տեսնելով ազդարարեր է անոնց որ ուրիշ տեղ մը երթան։ Ասոր վրայ կռիւ մը ծագելով, Խօմէր ու Հասան դաշոյննին քաշեր և Մէհմէտի վրայ յարձակելով ուսէն ու ձախ թեւէն վիրաւորեր ու փախեր են։

—Սուլթան Սէլիմի կողմը ուրբաթ գիշեր Օսման Նուրի, Մուսթաֆա, Իսմայիլ ու Սայիտ գինով վիճակի մէջ սկսան կռուիլ։ Ասոնցմէ Նուրի, դաշոյնը քաշելով մխեց Սայիտի փորը։ Ոստիկանութիւնը իմանալով Սայիտը հիւանդանոց տարուեցաւ, ուր քիչ ետքը մեռաւ։ Մուսթաֆա և Իսմայիլ ձերբակալուեցան. իսկ ոճրագործ Սայիտ փախաւ։

—Շաբաթ գիշեր ժամ 3ին քանի մը հոգի ուզեցին բռնութեամբ ներս մտնել Վէզիր խանի գինետունը և սկսան ապակիները կոտրել։ Գինետան Նորկի դուռը բացաւ և հարցուց թէ ինչ կ'ուզեն, սակայն անոնցմէ մէկը դաշոյնը քաշելով Նորկիի սրունքը մխեց ու փախաւ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութիւն կատարեց և այդ անձերէն մէկը՝ մրգավաճառ Թօբալ Նէջէթ՝ ձերբակալեց։

ԲԵՐԱՅԻ Պէօյիւք Գրաւրիսթան պողոտային վրայ չաբաթ գիշեր գողեր մտան սափրիչ Թանաշի խանութը և պատը ծակեցին, կից գտնուած ժամագործ Սէլիմի խանութը կողոպտելու համար։ Ոստիկանութիւնը իբրեւ կասկածելի ձերբակալեց սափրիչ Թանաշը, եղբայրը՝ Նորկի, կահագործ Թանաշ, Վասիլ ու Սթէլիօ անուն անձերը։ Խանութէն գտնուած գողի գործիքներուն համար հաստատուեցաւ թէ ձերբակալուածներուն կը վերաբերին։

ԲԻՋԻՒՔ ԱՅԱՍՈՖԵԱՅԻ կողմը, երէկ ժամ 9ին, վերմակագործ Ճէմալի խանութէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց շուտով առաջքը առնուեցաւ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ Էքիթապլ ապահովագրական Ընկերութեան Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչ Գառնիկ էֆ. Աստուածատուր, Ընկերութեան մասնաւոր հրաւէրովը անցեալ օր Եւրոպա ուղեւորեցաւ ներկայ գտնուելու պաշտօնական հացկերոյթին որ վաղը Բարիզի մէջ պիտի տրուի՝ ապահովագրական նոյն Ընկերութեան հաստատման 40րդ տարեդարձին առթիւ։ Ընկերութիւնը այս առթիւ խորհրդակցութեան պիտի հրաւիրէ իր այն գործակալները որոնք գործունէութեան և ապահովագրական գործերու մէջ մասնագիտական հմտութեան տպացոյցներ տուած են։ Արդ խորհրդակցութեան, տեսչութեան յանձնաժողովին նախագահութեամբ, առարկան պիտի ըլլայ թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնելու է կեանքի ապահովագրութիւնը աւելի գործնական ու ժողովրդական ընելու համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը այսօր ալ իր տունը կը մնայ։

—Երզրումի առաջն. տեղապահ Տ. Զաւէն Ծ. Վ. Խմբագրութեանս ղրկած է Կարմիր վանքի Որբանոցին մէջ պատսպարուած որբերուն ամբողջական լուսանկարը, շատ յաջող կերպով պատրաստուած։ Մէջտեղը նստած է ալեզարդ վանահայր վարդապետը, իր երկու քովը ունենալով տեսուչը և երկու ուսուցիչները, հրջապատուած 98 որբերէն, 15 տարեկան պատանիներէ մինչեւ 6—7 տարեկան տղաք, ամէնքն ալ մաքուր կոկիկ հագուած, մէկ մասը արհեստաւորի գոգնոցով, կօշկակարութեան ու հիւսնութեան գործիները ձեռքերնին։

Կարմիր վանքը կը գտնուի Երզրումի դաշտին մէջ, քաղաքէն հինգ ժամ հեռու, Հինձք գիւղի հանդիպակաց բլուրի կողին վրայ, ուր կան սառնորակ ջուրի աղբիւր մը, ծառաստան և բանջարանոց։

Որբանոցին մէջ պատսպարուող 98 որբերէն 34ը Երզրումի վիճակէն են, 34ը Բաբերդէն, 9ը Դերջանէն, 6ը Արաբկիրէն, 4ը Մուշէն, 3ը Վանէն, 3ը Խնուսէն, 3ը Քղիէն, 1ը Ալաշկերտէն և 1ը Բասէնէն։ Որբերէն տասը կօշկակարութիւն կը սորվին և մէկը հիւսնութիւն, և ընդհանուրը՝ տարրական նախակրթութիւն մը։ Ուսուցիչներն են՝ Պ. Ստեփան Շէհրիբեան (միանգամայն տեսուչ), Պ. Պետրոս Կարապետեան և Պ. Մանուկ Թաթուլ։ Որբանոցին պաշտպաններն են, Բեդրոսպուրկի հայ Տիկինները, ձեռամբ Վսեմ. Պ. Կարապետ Եզեանի՝ 42 որբի համար, Ազգ. Պատրիարքարանը՝ 12 որբի համար, Ամերիկայի Ֆրեզնօ քաղաքին ազգայինները՝ 5 որբի համար, Երզրումի ազգայինները 38 որբի և Տարտանէլցի ազգային մը՝ մէկ որբի համար։

—Ներքին գործոց Նախարարութիւնը՝ հեռագրաւ յանձնարարեց Ատանայի կուսակալութեան՝ տեղեկագրել թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնել պէտք է, Հաճընի հրկիզեալներուն տուները վերաշինելու և անոնց հանգստութիւնը ամէն կերպով ապահովելու համար։ Հարցուց միանգամայն թէ ինչ գումարի կը կարօտին այս նպատակով ըլլալիք ծախքերը։

—Երէկ, Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երէցեան Պատարագ մատուցանելով Սթէնեայի Ս. Կարապետ եկեղեցին, քարոզ խօսեցաւ և բացատրեց ծնողքի մը ունեցած պարտականութիւնները և երանի տուաւ այն ծնողքներուն որոնք կը յաջողին իրենց զաւակներուն սիրտն ու միտքը կրթել՝ կրօնքով ու բարոյական դաստիարակութեամբ։ Ժամերգութեանց աւարտումէն ետքը, Երէցեան Սրբազանը եկեղեցականներու և աշխարհականներու ընկերակցութեամբ, առաջնորդուեցաւ մօտակայ այգին մը, ուր միջօրէի ճաշը ընելէ յետոյ մեկնեցաւ, եկեղեցիին նուիրելով Թաղ. Խորհուրդին կողմէ ընծայուած ժամացը։

—Կը յիշուի թէ իբր երկու շաբաթ առաջ Սկիւտարի բնակիչներէն Միքայէլ աղա Թարհոնճեան Սելամսըզի կողմերը գիշերանց զարնուած էր չարագործներու կողմէ և ծանրապէս վիրաւորուելով՝ Ազգ. Հիւանդանոց փոխադրուած էր։ Բժշկական ամէն դարմանները հակառակ, խեղճ մարդը մեռաւ շաբաթ օրը և յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ Ս. Խաչ եկեղեցին։ Հանգուցեալը իր ունեցած 7—800 ոսկիի արժողութեամբ կալուածներուն մէկ մասը Ազգ. Հիւանդանոցին կտակած է և մէկ մասն ալ Ս. Խաչ եկեղեցիին։ Հիւանդանոցի Որբանոցէն տասներկու որբեր հետեւեցան դագաղին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ի Դաւրէժ հանգուցեալ Յովակիմ էֆ. Ֆէնէրճեանի մահուան առթիւ՝ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս.

Տիկին Վասիլուհի Ն. Գարակօզեան 216, Ֆէնէրճեան եղբարք 216, Թագւոր էֆ. Գարակէօզեան 108, Եդուարդ էֆ. Գարակէօզեան 108, Արամ էֆ. Գարակէօզեան 108, Արայ էֆ. Յ. Ֆէնէրճեան 108։

* * *

Հանգուցեալ Օրիորդ Մարիամ Ճ. Արխանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս.

Մհի. Ճիվան էֆ. Արխանեան Արմըտանցի 108, Տիկին Խոսյաթ Ճ. Արխանեան Արմտանցի 108, Մհի. Յարութիւն էֆ. Արխանեան Արմտանցի 108, Մհի. Կարապետ էֆ. Արխանեան Արմտանցի 108, Տիկին Իւղաբեր Կ. Արխանեան 54 ղրշ։ (Հոգաբարձութիւն)

Այրի տիկին Վէրոն և իր զաւակները, շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ Միքայէլ աղա Թէթէնեանի յուղարկաւորութեան հանդէսին և այս առթիւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը տուին։

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Գատրքէօյ-Մօտա

Վարժարանիս ուսումնական ընթացքը պիտի սկսի սեպտեմբեր ամսոյ 6ին երկուշաբթի օրը։ 1—2

Հեռագիր

ՏՐԷՅՖԻՒՍ
ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ
ՏԱՍԸ ՏԱՐՈՒԱՆ ԲԵՐԴԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ

ՎՃԻՌԸ

ՌԷՆ, 9 Սեպտ. Իրիկուն.— Ժամը չորսը յիսուն անցած, զինուորական ատեանը 2ի դէմ հինգ ձայնով ու մեղմացուցիչ պարագաներ շնորհելով 10 տարուան բերդարգելութեան դատապարտեց Տրէյֆիւս հարիւրապետը։ (Աժանս Հավաս)։

—9 Սեպ.— Զինուորական ատեանին վճիռը կը յայտարարէ թէ ամբաստանեալը 2ի դէմ 5 ձայնով, իբր հեղինակ կը ճանչցուի Պառտրոյին մէջ նշանակուած թուղթերը օտար պետութեան մը և կամ անոր գործակալին յանձնած ըլլալու արարքին։

—Երբ նախագահը վճիռը արտասանեց՝ խեղդուկ «օ՜ֆ» մը լսուեցաւ սրահին մէջ։ Վճիռը՝ քարտուղարին կողմէ կարդացուեցաւ Տրէյֆիւսի՝ զինուորներու ներկայութեան։ Հարիւրապետը առանց ամենափոքր յուզման լսեց իր դատապարտութիւնը։

—Պ. Լապօրի ծանոյց Տրէյֆիւսի թէ դատապարտուած է։ Հարիւրապետը առանց յուզման պատասխանեց. «Մխիթարեցէք կինս»։ Տիկին Տրէյֆիւս դատապարտութեան լուրը առաւ համակերպող և արի դէմքով մը։

ԲԱՐԻԶ, 9 Սեպտ.— Վճիռը իրեն հաղորդուած ատեն, հարիւրապետ Տրէյֆիւս հանդարտ, անտարբեր մնաց, առանց ամենափոքր խռովութիւն մը յայտնելու։

ՎՃԻՌԷՆ ԱՌԱՋ
ՎԵՐՋԻՆ ՆԻՍՏԸ

ՌԷՆ, 9 Սեպտ.— Նիստին բացուելէն առաջ կարգապահական խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են։ Համալսարանին շուրջը զինուորներու երեք կարգ շարուած են։ Դատավարութեան սրահը զինուորական խիստ հսկողութեան տակ առնուած է։

ՌԷՆ 9 Սեպտ.— Զինուորական ատեանին նիստը բացուելուն պէս, Պ. Տըմանժ իր պաշտպանողականը շարունակեց հետեւեալ կերպով. «Պէտք հարցնէք թէ Տրէյֆիւս յանցաւոր է, և ինչո՞ւ, պիտի ըսէք ինքնիրենիդ թէ չէք ճանչնար վաւերագիրները, թէ գիրը (Պոռտրոյին) Տրէյֆիւսինը չէ։ Ու պիտի մտածէք Էսթերհազիի վրայ։ Կասկած մը չը՞ պիտի ծագի ձեր մտքին մէջ։ Ասիկա կը բաւէ ինծի։ Այդ կասկածը Տրէյֆիւսի անպարտ արձակումն է։ Կը խնդրեմ Աստուծմէ որ լուսաւորէ ձեր խիղճը, որ հաշտեցնէ Ֆրանսան։»

Յետոյ, դէպի սրահը դառնալով, Պ. Տըմանժ կը գոչէ. «Ինծի գաղափարակից ըլլաք կամ ոչ, հոգ չէ պիտի ըսեմ թէ մենք Ֆրանսացիներ ենք. ուրեմն միեւնոյն սիրոյ զգացումով միանանք դէպի հայրենիքը, դէպի արդարութիւնը, դէպի բանակը» (Ծափահարութիւններ)։

Կառ. քօմիսէր հրամանատար Քարիէր՝ պատասխանելով Պ. Տըմանժի պաշտպանողականին, կ'ըսէ. «Դատեցէք անկախօրէն. կը պնդեմ իմ եզրակացութիւններուս վրայ»։

Պ. Տըմանժ կրկին կը խօսի. «Ձեր վրայ վստահ եմ, կ'ըսէ, որովհետեւ զինուորներ էք դուք»։

Զինուորական ատեանը խորհրդակցութեանց սրահը կը քաշուի, վճիռը տալու համար։ Ժամը 4 ուկէսին, վերստին կը մտնէ սրահը ու նախագահը կը ծանուցանէ թէ Տրէյֆիւս 10 տարուան բերդարգելութեան դատապարտուած է։ (Բուռն յուզում սրահին մէջ)։

ՌԷՆ.— Զրոյց կը շրջի թէ Տրէյֆիւս Գօրսիքա կղզին պիտի փոխադրուի և Ալյաճչիոյի հիւսիս-արեւմտեան կողմը գտնուող ամրոցին մէջ պիտի կրէ իր պատիժը։

—Կը հաւաստեն թէ այն հինգ տարիները՝ զորս Տրէյֆիւս մինչեւ հիմա անցուցած է բանտին մէջ, պիտի հաշուուին և թէ Տրէյֆիւս հինգ տարի միայն պիտի արգելափակուի։

ՎՃՌԻՆ ԴԷՄ

ՊԷՐԼԻՆ, 8 Սեպտ.— Պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտարարէ թէ գերման կառավարութիւնը՝ մարդկութեան շահուն և իր արժանապատուութեան համար կը կրկնէ այն յայտարարութիւնները զորս 1894ին և 1895ին՝ Գերմանիոյ Բարիզի դեսպան Միւնսթէր կոմսը ըրաւ Ֆրանսայի նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւբիւի և արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանոթոյի. կը կրկնէ նաեւ այն յայտարարութիւնները՝ զորս Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Ֆօն Պիւլով ըրաւ Խորհրդարանին մէջ։ Այդ երկու յայտարարութեանց համաձայն, Գերմանիա վերջնապէս կը հաւաստէ թէ երբեք Տրէյֆիւս յարաբերութեան մէջ գտնուած չէ ոչ ուղղակի գերման կառավարութեան և ոչ ալ անոր զինուորական կցորդներուն հետ։

ՌԷՆ.— Նիստէն առաջ, արտաքին գործոց պատուիրակ Պ. Բալէօլոկ՝ արտաքին գործոց Նախարարութեան անունով ծանոյց զինուորական ատեանին՝ Գերմանիոյ Պէրլինի պաշտօնաթերթին այն յայտարարութիւնը՝ որ կը հաւաստեր թէ Տրէյֆիւս երբեք յարաբերութիւններ չէր ունեցած գերման կառավարութեան և կամ անոր գործակալներուն հետ։

—Պատերազմական Նախարար զօրավար Կալիֆէ՝ հեռագրեց Ռէնի զինուորական ատեանին նախագահ գնդապետ Ժուօի՝ որ յետաձգէ վճռին արձակումը։ Գնդապետ Ժուօ մերժեց։

—Պատերազմական Նախարար զօրավար Կալիֆէ, երկու հեռագիր ուղղելով գնդապետ Ժուօի, խնդրեց որ յետաձգուի վճռին արձակումը։

ՎՃՌԷՆ ԵՏՔԸ

ՌԷՆ, 9 օգոստոս.— Վճիռը ամենակատարեալ հանդարտութեամբ լսուեցաւ ժողովուրդէն։ Ոչ մէկ ցոյց տեղի ունեցած է։

ԲԱՐԻԶ.— Մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէ փողոցներուն մէջ։ Ժողովուրդը հանդարտութեամբ ընդունեց վճիռը։ Հակատրէյֆիւսեան թերթերը շատ գոհ են։ Լիպռ Բառօլ կ'ըսէ թէ վճիռը Ֆրանսական յաղթանակ մըն է։ Արմատական շրջանակները բուռն կերպով կը քննադատեն վճիռը։ Կ'ըսեն թէ մեղմացուցիչ պարագաներ շնորհելով, դատաւորները խոստովանած են թէ Տրէյֆիւս անմեղ է և թէ զայն կը դատապարտեն պարզապէս զօրավարները պատասխանատուութենէ ազատելու համար։

ԲԱՐԻԶ.— Տրէյֆիւսի դատապարտութիւնը մեծ իրարանցում մը առաջ բերաւ հոս։ Ժողովուրդը հանդարտ կը մնայ. ոչ մէկ ցոյց տեղի ունեցաւ։

ԷՍԹԵՐՀԱԶԻԻ
ՆՈՐ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՌԷՆ, 6 սեպտ.— (Ուշ հասած) Պ. Ճիպըրնս՝ Անգլիայէն հոս հասաւ այս իրիկուն։ Էսթերհազիի կողմէ Պոռտրօ մը կը բերէ՝ որ յար և նման է 1894ի Պոռտրոյին։ Այս նոր Պոռտրոն գրուած է Էսթերհազի ձեռքով։ Անոր կ'ընկերանան նաեւ բազմաթիւ փաստաթուղթերու վկայութիւններ, ամէնքն ալ պաշտօնապէս հաստատուած, որոնք կը հաւաստեն թէ այդ Պոռտրոն շատ չոյտ գրուած է։ Պ. Ճիպըրնս այս անվիճելի վաւերաթուղթը պիտի ներկայացնէ վճռաբեկ ատեանին։ Անոր մէկ նմանագրութիւնը պիտի հրատարակուի անգլիական Պլաք էնտ Հուայթ թերթին մէջ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ՊԱՐԱԳԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 10 Սեպտ.— Դատավարութեանց միջոցին Տրէյֆիւսի պաշտպաններուն կողմէ երեւան հանուած բազմաթիւ պարագաներուն հակառակ՝ որոնք վճիռը քննադատելի կ'ընեն վճռաբեկ ատեանին առջեւ, կը կարծուի թէ Տրէյֆիւս վերաքննութեան չպիտի դիմէ. կը յուսացուի թէ նոր իրողութեան մը հաստատուելովը, դատը պիտի ելլէ Վճռաբեկ Ատեանին առջեւ։ Վերաքննութեան խորհուրդին վրայ վաղը որոշում մը պիտի տրուի։

ՄԱՄՈՒԼԸ

ԲԱՐԻԶ.— Ազգայնական թերթերը ուրախ են։ Ֆրանսական մամուլին ստուար մեծամասնութիւնը կ'ըսէ թէ զինուորական ատեանին վճիռը կը ցուցնէ հոգեկան վիճակը դատաւորներուն որոնք ստիպուած էին գոհացում մը տալու՝ խնդրին խառնուած և կամ ձեռնամուխ եղած զօրավարներուն։ Մեղմացուցիչ պարագաներու շնորհումը՝ լաւ կը ցուցնէ թէ դատաւորները յանցաւոր չեն կարծեր Տրէյֆիւսը։

— Օտար մամուլը անտրամաբանական կը գտնէ Ռէնի զինուորական ատեանին կողմէ արձակուած վճիռը։

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԲԱՐԻԶ.— Ինչպէս Բարիզի մէջ, նոյնպէս ալ գաւառներու մէջ հանդարտութեամբ ընդունուեցաւ Տրէյֆիւսը դատապարտող վճիռը։ Մեղմացուցիչ պարագաներու շնորհումը տարբեր մեկնութեանց առարկայ եղած է մամուլին կողմէ. սակայն, մեծամասնութիւնը կը յայտարարէ թէ Տրէյֆիւսի անմեղութիւնը կ'ապացուցանէ անիկա և թէ դատաւորներուն խիղճը ազատ չ'երեւար։ «Դատաւորները ստիպուած էին, կ'ըսեն, բանակին շահը համաձայնեցնել արդարութեան հետ»։

ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԲԱՐԻԶ.— Ժողովուրդը հանդարտ կը մնայ։ Ազգայնական երեսփոխան Պ. Բօլէն Մէօի միայն փորձեց ցոյց մը կազմակերպել Պուլվարին վրայ։ Շապրոլ ամրոցին շուրջը կացութիւնը նոյնը կը մնայ։ Պ. Կէռէնի պարագան ալ հետաքրքրութիւն չ'առթեր բարիզցիներուն։ Ամրոցին շուրջը՝ հետաքրքիրները շատ հազուագիւտ են։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՏՐԷՅՖԻՒՍ
ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԴԻՄԷ

ՌԷՆ, 10 Սեպտ.— Տրէյֆիւս լաւ գիշեր մը անցուց։ Այս առտու ստորագրեց վերաքննութեան աղերսագիրը։

ԲԱՐԻԶ.— Քաղաքը իր կիրակի օրերու վիճակին մէջն է։ Հանդարտութիւն կը տիրէ ամէն տեղ, նոյն իսկ Շապրոլ փողոցին մէջ։ Մեծ բազմութիւն մը կը շրջի պուլվառներուն վրայ։ Զօրս ժամէ ի վեր կ'անձրեւէ։

ՌԷՆ.— Զինուորական ատեանին վճիռը կը յայտարարէ թէ Տրէյֆիւս պիտի կրէ աստիճանազրկութեան պատիժը։

— Զրոյցի մը նայելով, տիկին Տրէյֆիւսի փաստաբան Պ. Մօռնար, դատապարտեալին համար խնդրեր է Ռէնի զինուորական ատեանէն՝ որպէս զի Ներման շնորհին դիմում ըլլայ և Տրէյֆիւս չենթարկուի աստիճանազրկութեան։

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.— Պուշ-տը-Ռօնի ընկերվարական համաժողովը՝ օրակարգ մը ընդունեց՝ որ բուռն կերպով կը քննադատէ զինուորական ատեանին վճիռը։

ԷՍԹԵՐՀԱԶԻ ՄԵՂՍԱԿԻՑ ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ

ԲԱՐԻԶ.— Էքլէռ կը հաւաստէ թէ զինուորական ատեանին մեծամասնութիւնը մեղմացուցիչ պարագաները ընդունեց է՝ Էսթերհազին նկատելով իբր մեղսակից Տրէյֆիւսի։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 8 Սեպտ.— Ժանտախտի միակ դէպք մը պատահեցաւ վերջին 13 օրերէն ի վեր։ Այնպէս կը հաւատացուի թէ համաճարակը կրնայ վերջացած նկատուիլ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Սեպտ.— Նախարարները խորհուրդ գումարեցին այսօր, արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ, Լորտ Սոլզպէրիի նախագահութեան ներքեւ, արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ, որուն շուրջը մեծ բազմութիւն խռնուած էր։ Բազմութիւնը համակրական ցոյցեր ըրաւ նախարարներուն ու մասնաւորապէս Լորտ Սոլզպէրիի, անոնց դուրս ելած միջոցին։

ՔԻՆԷԶԼԻՎԻՉԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

ՊԷԼԿՐԱՏ, 8 Սեպտ.— Շապաձի նախկին քաղաքապետ Պ. Անկէլիչ՝ գլխաւոր ամբաստանեալներէն մէկը՝ այս գիշեր անձնասպան եղաւ բանտին մէջ ինքզինքը կախելով։ Անձնասպանը նամակներ ձգած է իր կնոջ ու եղբայրներուն ուղղուած, որոնց մէջ կ'ըսէ թէ որոշած է վերջ տալ իր կեանքին՝ ինքզինքը չենթարկելու համար անպատուութեան և թոյլ տալու համար իր կնոջ որ այրիի թոշակ ստանայ։

ՊԷԼԿՐԱՏ, 10 սեպտ.— Երէկուան և այսօրուան նիստերը յատկացուեցան լսուելու համար գլխաւոր ամբաստանեալ Կնէզեվիչը և արմատական երկու պետեր Պ. Պ. Նիքոլիչ և Բաշիչ։ Կնէզեվիչ նախ ուրացաւ իր նախապէս ըրած խոստովանութիւնները, սակայն վերջը, կրկին յայտարարեց թէ յարաբերութիւններ ունեցած է արմատական կուսակցութեան պետերուն հետ։ Պ. Նիքոլիչ հերքեց ամբաստանեալին ըսածը։ Երես առ երեսի բերուելով, Կնէզեվիչ պնդեց իր ըսածին վրայ։ Պ. Բաշիչ հարցաքննուելով՝ յայտարարեց թէ բարեկամ է Օպրէնովիչի տան։ Յիշեցուց այն ծառայութիւնները զորս մատուցած էր Սերպիոյ և յայտարարեց թէ բնաւ յարաբերութիւն մը չէ ունեցած Կնէզեվիչի և Նիքոլիչի հետ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	25
Ամէնէն բարձր գին	»	24	27
Ամէնէն վար գին	»	24	24
Ռումէլիի երկթ. գոց.	Ֆր.	119	25
Ամէնէն բարձր գին	»	119	25
Ամէնէն վար գին	»	118	75

ԲԱՑՈՒՄ 30 Օգոստ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	24	25
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	118	75
Օսմանիյէ		425	—
Ռէժի		305	
Օսմ. Պանքա		13	20
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹՕմ.		2	32
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Օ. Ո.	3	11
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Թրամուէյ բաժնեթ.		645	—
» ժուիսանս		240	—
» պարտաթ.	Ֆր.	489	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	300	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	480	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	16
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմից	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	167	36
Մէթալիք	»	98	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	35
» » » չէք	»	109	10
Բարիզ » »	Ֆր.	23	16 1/2
» » » չէք	»	22	98
Պէրլին անտօկոս չէք	Մարք	18	52
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	19	96 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 9 Սեպտ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	17
) գոց.	»	23	17
» » » Բ.	.	47	30
» » » Գ.	»	26	70
Օսմանիէ	»	425	—
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	120	75
Օսմ. Ռէժի	»	305	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	568	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	50
Քրէտի Լիոնէ	»	865	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	92	37
Սպանիական արտաքին	»	60	55
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	250
Դրամագէղչ	»	03	

ՊԷՐԼԻՆ, 9 Սեպտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	121	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	290

ՎԻԵՆՆԱ, 9 Սեպտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	57	60
» Լոնտոնի վրայ	»		—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	59	50
Օսմ. Ռէժի	»	138	50

ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ԲԵՐԱՅԻ

Բերայի Ազգ. վարժարանները և մանկապարտէզները կը բացուին օգոստոս 30 երկուշաբթի օր։

Աշակերտաց մուտք տոմարնելու համար Տնօրէնութեանը պէտք է դիմել Խաչեան վարժարանը գշ. եշ. ուր. օրերը առաւօտէն մինչ կէս օր։ Տնօրէնութիւն

Բերա, 18 օգոստ. 1899
440 5—5

SANTAL MIDY

Կեղծերը մի՛ միայն միամիտ և գիտութեան զարգացումին անտեղեակ երիտասարդներուն միայն կրնան ծախուիլ։ Անոնք որ կեղծերը կը ճանչնան, Սանթալ Միտին կ'առնեն՝ որ բոլորովին մաքուր դեղ մըն է, որ շատ, շա՛տ շատ, 48 ժամէն կը բուժէ։

ԱԶԴ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Շերամաբուծական կանոնագրի երկրորդ յօդուածին մէջ նախատեսուած քննիչ մասնախումբը պիտի կազմուի Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին մէջ։ Այս տարի ալ նախորդ տարիներուն պէս քննութիւն անցընել պիտի տայ այն անձերուն որոնք կը փափաքին հնտաբուծութեամբ պարապիլ։ Մասնախումբը պիտի գործադրէ պահանջուած ձեւակերպութիւնները Թուրքիոյ երկրագործական վարժարաններէն կամ օտար երկիրներու համանման հաստատութիւններէն վկայեալ աշակերտներու նկատմամբ, որոնք փափաքին հնտաբուծութեամբ զբաղիլ, և լրագիրներու մէջ հրատարակել պիտի տայ այս արհեստագիտութեան կարող ճանչցուողներուն անունները։ Նստաշրջանը պիտի տեւէ 1899 հոկտեմբեր 9/21էն մինչեւ 27/8 նոյեմբեր 1899։ Քննութիւնները տեղի պիտի ունենան այս շրջանին մէջ, ամէն օր բացի չորեքշաբթի, ուրբաթ և կիրակի օրերէ։ Քննութիւն անցընել ուզող հնտաբոյծները և Ա. յօդուածին մէջ յիշատակուած վկայականներէն մէկը ունեցողները եթէ ուզեն համալօր վկայական մը ստանալ, պէտք է իրենց խնդրագիրները կանոնական դրոշմ կրող թուղթի վրայ ուղղեն Պրուսայի շերամաբուծական հաստատութեան տնօրէնին՝ մինչեւ 1899 սեպտ. 30-12 հոկտ.։ Այս պայմանաժամէն ետքը որ և է խնդրագիր չ'ընդունուիր։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
4/16 օգոստ. 1899
2—2

ՍԻՐՏ
ԳԻՐՔ ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԷՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ազգ. Ուսումնական Խորհրդէն արտօնուած
Թարգմ. Եւփիմէ Պ. Օտեան

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
ԵՐԵՍ 330
ՄԱՔՈՒՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ ԿԱԶՄ
ԳԻՆ 6 ՂՐՇ.
Կեդրոնատեղի Պաղտասարեան Գրատուն
Սուլթան Համամ Ճատտէսի թիւ 14

Այս ընթերցանութեան գիրքը բոլորովին կը տարբերի մինչեւ ցարդ հրատարակուածներէն, տղայք բուռն սիրով պիտի կարդան զայն քանի որ իրենց կեանքն է որ նկարագրուած է հոն, իրական, բնական չինիչ եւ բարոյացուցիչ ոճով։

Ծնո՞ղք մի զրկէք Ձեր զաւակները ՍԻՐՏի օգտակար ընթերցումէն։

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ
ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

Սոյն հաստատութիւնը պիտի բացուի սեպտեմբեր 19ին, երեքշաբթի։ Կ'ակընկալուի որ գիշերօթիկ աշակերտուհիները ներկայ պիտի գտնուին Գոլէճին մէջ սեպտեմբեր 18ին, երկուշաբթի։ Աւելի տեղեկութիւններ կարելի է ընդունիլ՝ դիմելով Գոլէճին՝ Իւսկիւտար, կամ նամակով առ տնօրէնուհին յանուամբ Պայպլ Հաուզի, Պոլիս։

Անոնք որ կ'ուզեն իբրեւ ցերեկօթիկ աշակերտ վարժարանս գալ Պոլիսէն, ամէն առաւօտ որոշ ժամանակ մը Իւսկիւտարի նաւամատոյցը պատրաստ պիտի գտնեն վարժարանէս ղրկուած վստահելի մարդ մը և կառք մը, և երկոյին նոյն կերպով պիտի տարուին նաւամատոյց։ Այս կարգադրութեան համար, թոշակով և ցերեկեայ ճաշով հանդերձ, տարին պիտի վճարուի 16 ոսկի օսմ։

435 9—20

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Բոյաճըեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թահթապուրուն Խան, Օսմ. Պանքային դէմ։

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպայեա օլընաճագ պիրինճի Օտէսա տագիգի տօզանըն ալթը պըչուգ վէ իքինճի Օտէսա սէքսէն տօքուզ պուչըգ վէ իւչ սըֆըր էչարէթլի տագիգ իւզ սէքիզ պուչըգ վէ եէրլի չավտար տօզանը տօքուզ պուչըգ զըրուշու Թալիպի էօհտէսինտէ օլաըլընտան վէ ազըսթօսըն օթուզպիրինճի սալը կիւնի իւզտէ իւչ թէնզիլաթ գապուլ օլընաճաղընտան իթպաը թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհիպէն եվմ մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւշարիւլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլընուր։

Ֆի 29 աղըսթօս սէնէ 315
1—3

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպայեա օլընաճագ Նօխուտ վէ պաժխանըն միւնագասասը աչըլտըղընտան իթպաը թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասհիպէն եվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւշարիւլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլընուր։

Ֆի 29 աղըսթօս սէնէ 315։
1—3

ՌՈԲԷՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպական ու Ամերիկեան նոյնօրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը որով կը կառավարուի. Նաև ընտիր և յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն և Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի գրատուն մը, իբր 8000 հատորներէ բաղկացեալ, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական և բուսաբանական հաւաքածոներ, և բնագիտական, տարրաբանական, բնախօսական և այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց. Նոր տնօրինութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Ռոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական և գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իր մայրենի լեզուն և տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի և Դպրութեան համար գծուած է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պիտի հետեւի իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեան հոյակապ և քարաշէն շէնքերը կառուցուած են ի Ռումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպական կողմը գտնուող բարձրերուն եւեւ բլրի մը վրայ, որուն դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն և ամէնէն առողջարարը համարուած է։

Քոլէճին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւնն, ի Ռումէլի-Հիսար։

389 20—24

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺ. Ի ՊԱՆԿԱԼԹԻ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. Նպատակն է՝ աշակերտաց կրօնական, բարոյական և գիտական կրթութիւն մը տալ, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ և իրենց անձին, ընտանեաց, հասարակութեան, ազգին ևն, օգտակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանիս Վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է, որոնք անընդհատ հսկողութեամբ կը ջանան վարժարանը միշտ ի կատարեալ բարեկարգութեան պահել։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) կը բաղկանայ միաբաններէ և վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ. այս վերջիններն անցեալ շրջանին մէջ՝ 10 էին թուով։

Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական Րէալական դպրոցին (Realschule) յառաջագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պէտքերուն։

Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան շատ դիւրութեամբ՝ և առանց քննութեան, Եւրոպայի որ և է բարձրագոյն վարժարանն յաճախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Նանսի և Գաղղիայի ուրիշ քանի մը քաղաքներու մէջ). և կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ —Լեզուներու համար ունի վարժարանս նոր մեթոտ մը, որուն վրայ խօսած ենք արդէն, վարժարանիս անցեալ շրջանին՝ Տարեկան Տեղեկագրին մէջ, որ տպուած է և կը տրուի խնդրողներուն։

Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ, ծառալից պարտէզի մը մէջ. ունի իւր յատուկ բժիշկն և իւր դեղարանը։—1899-1900 դպրոցական տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 1/13ին՝ չորեքշաբթի օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին մինչեւ երկուշաբթի Սեպտ. ամսոյ 6ը. և այս վերջին օրը ժամը 8ին (ըստ Եւր.) կանոնաւորապէս պիտի սկսին դասերը։—Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ Վարժարանիս Վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը, և կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. Գաբրիէլ Վ. Մէնէվիշեան
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
(P. Gabriel Dr. Menevichian
Constantinople Pancaldi)

397 14—28

«ԳՕԼԷԺ ՖՐԱՆՍԷ "ՏԸ Լ'ԱՍՍՈՄՊՍԻՈՆ» Ի ՊՐՈՒՍԱ

Գօլէժին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի 1/13 սեպտեմբեր։ Ուսմանց ծրագիրը կը բաղկանայ 8 դասընթացքներէ, որոնց մէկը նախապատրաստական։ Անվարժ փոքրիկներու համար ալ կայ մասնաւոր դասընթացք մը, ուր պիտի ստանան նախապէս կարեւոր ծանօթութիւններ, կարենալ հետեւելու համար միւս դասընթացքներուն՝ որոնք զուտ Ֆրանսերէն կ'աւանդուին։

Գիշերօթիկներու տարեվճարն է 24 օսմ. ոսկի։

Գօլէժին հոյակապ շէնքը կառուցուած է, Օլիմպոսի ստորոտը, Պրուսայի նշանաւոր թաղերէն մէկուն մէջ։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Տեսչութեան՝ ի Պրուսա։

Տեսչութիւն

433 8—10

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Երեսունըութ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ Հանգուցեալ Մոսխոսի Յակոբ աղայի տունը։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրն Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396
([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաանցաւ ցաւած ակռաներն ալ [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նաւրը, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible] հրաշալիօրէն յաջողեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թըմբրեցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ ազդեցութեան միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց. Գ. Ջմեռները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամեն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բէրայի գործատեղին։

Գաղթակայքէ կրնան դիմել իրենց բնակարանն, թիւ 1 [illegible]։

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբոֆօսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սքրոֆուլա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՏԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալաց ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

Լ'ԱՆՔՌԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էտմոն Ջիւի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլոման Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քոմիսէր
Գ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տունը։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՔՕՄՔԷՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1395	Մարէնկօ	2273	Մարֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարզէլլօ	3709	Ծիքքօ	1735
Արքօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Բասանօ	1832	Բոմփէօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սքէրօ	1200
Բորոտինօ	1284	Բուրօ	2383	Հորադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Բրավօ	1076	Տրապօ	1713	Հաւմպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Բրինսօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօզիօ	3827
Բըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալիօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնեարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1481	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1585	Ուլպիանօ	[illegible]
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլլինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Քօմնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րութիլօ	222	Վօլթուռնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանտօ	2272	Րին[illegible]	1663	Ոէնօ	1850
Գլիօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4255	Կիդեօն	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Փլյաս շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Բաուէլօ շոգենաւը, նաւապետ Կրէյշամ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 7ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՔԻՁՕ
Թիւ 17—18, Թիւլիթա Միւքէմ խան, Ղալաթիա

ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

Բանկալթի

Երկրորդ տարեշրջան

1. ԱՌԵՒՏՐ. Վարժարանի մէջ աշակերտք կ'ուսանին վաճառականութիւն, գործնական ուսմունք, գիտութիւն և լեզու։

2. ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑԸ 15—20 տարեկան տղաք, մէկ տարուան մէջ, կ'ուսանին կահագործութիւն-ատաղձագործութիւն։

3. ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին մէջ աշակերտուհիք կ'ուսանին լեզու, կենսական ուսմունք, գիտութիւն և ձեռագործ։

4. ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑԸ ձրի կ'ընդունուին նախակրթական ուսմունք ձեռք բերած օրիորդներ, որոնք պիտի ուսանին կար, եւ, գլխարկ կապել, զարդ շինել ևն։ (Քիչ շատ աշխատիլ կրցողներուն օրական կամ ամսական կը տրուի սեւչութեան կողմէ։)

5. ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ վարժարանը գրագրութեան և վաճառականութեան հետեւողներ, 7 ամսոյ մէջ, (կիրակի օրեր 3 ժամ դրամամբ) կ'ուսանին վաճառ. գիտելիք, տոմարակալ. և հաշուագիտութիւն։

Մանչոց վարժարանին մէջ այս տարի աւանդելի լեզուներն են հայ. օսմ. ֆրանս. գերմ. և անգլիերէն։

Աղջիկներն ալ հետզհետէ պիտի սորվին այս լեզուները։

Սոյն վարժարանաց վերաբացումը եղաւ օգոստ. 2ին։

Գաւառացի գիշերօթիկ ուսանողները, ամենէն ուշը, սեպտ. 1ին հասած ըլլալու են վարժարան։

Աւելի աւելի տեղեկութիւն ստանալ փափաքողը հաճին դիմել Առեւտր. Վարժ. Բանկալթի Իճատիէ փողոց։

Հիմնադիր-Տնօրէն
ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

417 8—10

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերփուլ, Պօրտօ, Մարսիլիա
և Սեւ Ծովի [illegible]

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	
Բամբէս	3000	Թիպր	2500
Անպիւ	3000	Նէրթիւ	2400
Թէպըր	3000	Օսպրիս	2250
Բեռնոբուս	3000	Քէրոս	2250
Հորուս	3000	Սֆինքս	2000
Օսիրիս	3000	Գասթոր	1500
Թարքօնի	2500	Պոլլուքս	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռէթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք	27.000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագին.

Ներով։ 572 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ—Գափու, Անանիտիս խան. 20 21, 22

QUINA LAROCHE

Նիհար, տժգոյն և ախորժակ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պողպատն ու քինինն է։ Պողպատը արիւնը կը թարմացնէ և կ'ուժովցնէ. իսկ քինինը՝ ստամոքսին պաշտօնը կը դիւրացնէ։ ՔԻՆԱ ԼԱՐՈՇ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած ըլլալով իւր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալը կը հաստատէ այն 16,600 ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է Ֆրանսական կառավարութենէն։ Քինա Լարոշ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1899 Մայիս 20էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

11 — Միրկ. Ր.հիս. պէպ. արն. գրչ. օ.թ. պշի. 20
11 — Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սթն. պօյճ. պիտի հաղորդակցի 43
11 45 Պօյճ. Ր.հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. 34
11 45 Եմ. մէզպ. պէօյք. քրճպ. Թրպ. ենք. միրկ. պիտի հաղորդակցի 46
12 30 Մըզ. Ր.հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. 18
11 55 Պէօյք. պէյպ. բշպ. ենք. գնլ. Ր.Ա.հիս. գնտ. վանք. չնկ. պէյլ. գզկ. Սկտ. 44
12 30 Եմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սթէն. պօյճ. պիտի հաղորդակցի պշկ. 40
12 45 Ր.Ա. գզկ. ենմ. մէզ. պէօյք. Թրպ. պէյպ. բշպ. չպգ. գնլ. Ա. հիս. գնտ. պշկ. 17
1 15 Պօյճ. ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ.պէշ. 20
1 30 Եմ. մզր. պեյքտ. Թրպ. ենք. էմրկ. պշկ. 21
2 15 Էմրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. 33
2 03 Ր.Ա. զվր. ենմ. մզր. պեյքտ. Թրպ. ենք. սթէն. պօյճ. 43
3 10 Պօյճ. Ր. Հիս. պէպ.արն. գրչ. օրթ. պշկ. 18
2 42 Պէյզր. պէյք.բշպ. չրպ. Ա. հիս.գնտ. պշկ. 46
4 — Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. 21
4 — Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սթն. պօյճ. 40
4 40 Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. 33
5 30 Եմ. մզրպ. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. օրթ. պէշկ. 45
6 30 Պէյզ. ենք. գանլ. միրկ. Ա. հիս. գանտլ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. Դուզկ. սկիւտ. 20
6 45 Ր. Ա. զավ. ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. ենք սթէն. պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. Գրչ. օր. պէշկ. 23
7 30 Ենմ. մզր.պյքտ. Թրպ.պյզ. բշպ. ենք.գնլ. Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկլ. պէյլ. գզկ. պշկ. 34
8 36 Ր. Ա. զավ. ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. պէյզ բշպ. չպք. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ. 17
9 — Ենմ. մզրպ. պյքտ. Թրպ. ենիք. սթէն. միրկ. Ր. հիս. պէպ արն օրթ պէշկ 18
10 — Ենմ. մէզար. պէօյք. Թարապ. ենիք. պօյաճ. ր. հիսար պէշիք։ 44
10 35 Միրկ. պօյճ. պէպ. արն. գրչ. օրթ. 46
11 — Ենմ. մէզր. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. Ր. հիս. արն. պէշկ։ 21

Կամուրջէն Եւրոպական եզերք

11 45 Պէշկ. օրթ. գրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։ 21
12 10 պէշկ. օրթ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ. 20
12 45 պէշկ. միրկ. սթէն. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. զավաք։ 43
1 15 Օրթ. գրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ։ 33
1 20 Սկւտ. Ա. հիս. գնլճ. չպքլ. փշպ. պէյզ. պյքտ։ 46
2 05 պէշ. օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ։ 18
2 30 Պշկ.պյճ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզր. ենիմ։ 40
3 15 Օրթ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ։ 21
3 35 Սկւտ. գզկն. օրթ. պէյլ. չնկլ. արնվ. գնտլ. Ա. Ր. Հիս. գնլճ. միրկ. ենիք.փշպ. պէյզ. Թրպ. պյքտ. մզր. եմ. Ր. Ա. զվք։ 23
3 30 Պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ։ 33
4 — պէշկ. միրկ. սթէն. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ։ 45
4 45 պշկ. գզկ. պէյլ. չնկլ. արնվ. պէպ. գնտ. Ա. Ր. Հիս. գնլճ. սթէն.ենք. փշպ. պէյզ։20
6 — պէշկ. օրթ. գրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. եմ. 34
6 30 Իւսկ. քուզկ. պէյլէր. չէնկէլ. քանտ. ա. հիսար քանլճ. ենիք. պէյքօզ։պէկօյ. մէզպ. եէնիմ. ր. ա. զավազ 17
7 — պէշկ. օրթք. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սթէն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։ 18
8 30 պշկ. օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։ 44
9 15 Պէպ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ։ 21
9 40 պշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ 46
10 05 միրկ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. զավզ։ 40
10 20 պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. գանլ. չպքլ. փշպճ. պէյզ. մզրպ. Ր. Ա. զավզ։ 43
10 35 Պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. գնտլ. Ա. Ր. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշպճ. պէյզ։ 23
10 55 Պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սթէն. ենիք. Թրպ. գիրճպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։ 17
11 20 պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք։ 18
11 45 Ենիք. Թրապ. պէյքտ. մէզրպ. ենիմ։ 46
12 — Պէպ. Ր. հիս. պօյաճ. սթէն. ենիք։ 33
12 — պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. Ր. Հ. ենիք։ 34

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

10 45 Պէյզ. Ա. հիս. գնտլ. վանք. չէնկ. պէյլ. գզկ. սկիտ. 45
11 15 Պէյզ. փշպճ. չպքլ. գանլ. Ա. հիս. հետեւեալ շոգենաւին պիտի հաղորդակցի 21
11 45 Ա. հիս. գնտ. վնիք. Չնկ. պէյլ. Գզկ. պշկ. 33
12 15 Պէյզ. բշպճ. ենիք. գանլ. Ր. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ։ 44
1 30 Պէյզ Փշպճ Չպքլ Գանլ Ա Հիս պէշկ։ 17
2 — Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկ. պէյլ. գզկ. պշկ։ 45
3 15 Չնկլ. պէյլ. գզկն. սկիւտ։ 17
3 — Պէյզ.փշպճ.չպքլ.գանլ. Ա.հիս.գնտ.պշկ։ 46
3 30 Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. գզկ. պշկ։ 34
4 30 Պէյզ. փշպ. չպքլ. գնլ. Ա. հիս. ծնտ.սկ. 44
5 — Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. գզկ. պշկ. 43
6 30 Պէյզ. ենիք. գանլ. միրկ. Ր. Ա. Հիս. գնտ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. գզկ. սկիւտ։ 20
8 — Պէյզ. փշպ. ենիք. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չէնկլ. պէյլ. գզկ. պէշկ։ 31
9 15 Պէյզ. փշպ. չպքլ. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ։ 17
10 10 Ա հիսարէն ուղղակի կամուրջ։ 45
10 30 Պէյզ. ենիք. գանլ. Ա. հիս. գանտ. չնկլ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ. 33
11 10 Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ։ 34

Կամուրջէն ասիական եզերք

1 — Պէշկ. գզկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս։ 45
1 20 Սկւտ. ա. հիս. գանլ. չպք. փշպ. պէյզ։ պէյքտ։ 46
2 35 Սկւտ. գզկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս։ 34
3 — պշկ. Ր. հիս. գանլ. չպքլ. փշպ. պէյզ։ 44
2 45 Կամուրջէն ուղղակի Չէնկէլ քէօյ։ 17
3 35 Սկիւտ. գզկն. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնվ. գնտլ. ա. ր. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշպ. պէյզ. Թրպ. պյքտ. մզրպ. եմ Ր. ա. զավ։23
4 20 ուղղակի վանիք ա հիսար։ 43
4 45 պէշ. գզկն. պէյլ. չնկ. արնվ. պէպ. գնտլ. ա. Ր. հիս. գանլ.սթէն.ենիք. փշպ.պէյզ։20
6 30 Սկւտ. գզկ. պէյլ. չնկ. գնտլ. ա. հիս. գնլ. ենիք.պէյզ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ր. ա. զվզ17
8 45 պէշ. գզկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. ա. հիս. գանլ. չպքլ. փշպճ. պէյզզ։ 33
9 25 Սկւտ. գզկն. պէյր. չնկլ. վնիք. գնտլ. ա. հիս. 45
10 20 պէշկ. գնտլ. ա. հիս. գանլճ. չպքլ. փշպճ. պէյզ. մզրպ. ր. ա. զավազ։ 43
10 25 պէշզ. գզկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք։ 34
10 35 պէշկ. օրթ. գրչզ. արնվ. պէպ. գնտլ. ր. ա. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշպ. պէյզ։23
11 1 պէշ. պէյլ. չէնկ. վնիք. ա. հիս. փշպ.պյզ։45
11 40 սկտ.գնտ.ա.հիս.գնլ. չպզ. փշպ.պյզ.պյքտ 44
11 55 պշկ. գզկն. պէյլ.չնկ.վնիք.գնտ.ա.հիս։ 20

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ	Կամուրջէն Սկիւտար	Սկիւտարէն Պէշիկթաշ	Պէշիկթաշէն Սկիւտար
ժ. վ.	ժ. վ.	վ.	ժ. վ.
11 35	12 50 Սկիւտ. Գուզկ.	11 30	11 40
12 15	1 25	12 10	12 20
1 —	1 50 Սկիւտ. Գուզկ.	12 35	12 45
1 30	2 40	1 —	1 10
2 —	3 40	1 20	1 30
2 35	4 10	2 15	2 30
3 10	4 45	3 10	3 20
35	5 30	3 50	4 —
4 —	6 15 Պէշիկթաշ	4 30	4 40
4 30	7 5 »	5 10	5 20
5 10	7 45 »	5 45	6 27
5 45 Պէշիկթաշ	8 20	6 30	7 17
6 30 »	9 —	7 15	7 57
7 15 »	9 45	8 20	8 30
8 —	10 15 Սկիւտ. Գուզկ.	9 30	9 40
8 45	10 40 » »	10 —	10 10
9 35	11 — » »	10 25 Գապաթ. Պէշիկ.	10 35
10 10 Պէշիկ. Գապաթ.	11 25 » »	10 50 » »	11 —
10 30 Գուզկունճուք	11 50	11 40	11 50
11 — »	12 —	12 —	12 10
11 15 »			
12 —			

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեկնութիւն Նոր Կտակարանի, երկու հատոր, երես 2221, գին 60 դահ.։

Բառարան Սբ. Գրոց, երես 635, 20 դահ.։

ԹԻԹ ԼԷՎԻՍ, (Հայ. և հայատառ Թրք. երես 223, 4 դահ.։

Քրիստոնէական Նկարագիր (Հայ. և հայատառ և յունատառ Թրք.) երես 283, 6 դահ.։

Բնական Աշխարհագրութիւն (Հայ. և հայատառ Թրք.) մեծադիր և պատկերազարդ, երես 120, 20 դահ.։

Կենդանաբանութիւն (Հայ. և հայատառ Թրք.) երկհատոր, 5 դահ.։

Բնական Աստուածաբանութիւն (Հայ. հայատառ և յունատառ Թրք.), երես 196, 3½ դահ.։

Բէտհաուզի բառգիրք (Թուրքերէնէ Անգղ.), երես 2224. 270 դահ.։

Բէտհաուզի բառգիրք (Անգղիերէնէ Թրք.), երես 827, 100 դահ.։

Կը ծախուին Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ճինճանըլըր Եօգուշու, Պոլիս։ 173

ԻՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք մը գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակաւոր բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու քննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիեննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը շօքօլայի պէս խիտ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սրճանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կայտառնան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով մեծցող տղաքը քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

6—26

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 31 12 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 1 13 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 2 14 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 2 14 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 3 15 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 58

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվերպուլ
և [illegible]

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Փոթնիա	4561
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սերվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աւրանիա	7268	Ալլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սեֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիատա	1899
Ալէբբօ	2148	Մորօզզօ	1856
Քէտար	1876	Կամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գագալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571